

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SCLOVENECC

Roosevelt - „diktator“

Ni še dolgo tega, ko bi bili morali v Zedinjenih državah severne Amerike slaviti obletnico, odkar je sedaj že toliko proslavljena in tudi že toliko kritizirana NIRA (National Recovery Act — zakon narodne obnove) postala zakon in se začela izvajati pred strmečimi očmi sveta, ki ni verjel, da bi bilo mogoče eksperimentirati s tako ogromnim gospodarskim telesom, kot je Amerika na tako navidezno samovoljen način, kot je delal predsednik Roosevelt. Ameriški kongres je obhajal enoletni jubilej »vesele diktature« na ta način, da je tik pred razhodom na počitnice, ki bodo trajale sedem mesecev, dovolil predsedniku za izvajanje svojega načrta nova, za naše evropske pojme nepojmljiva polnomočja, ki mu dajejo pravico, da dejansko postopa z vrednostjo dolarja — torej s premoženjem Amerikancev, kakor hoče, mu stavi na razpolago dve milijardi dolarjev (čez sto milijard Din) kredita, da po svoji uvidevnosti pomaga bednemu brezposelnstvu in od suše prizadetim pokrajinam, ter slednjič predsedniku dovolil neomejeno pravico, da sam rešuje vse socialne spore, ki bi nastali v državi s 120 milijoni prebivalcev.

Nekateri radi primerjajo Rooseveltovo »diktaturo« s podobnimi dogodki v Evropi. Toda si duo faciunt idem, non est idem, če dva isto delata, ni več isto. Osnovna razlika med diktaturami v Evropi, ki je baje zibelka demokracije, in med Rooseveltovo samovlado je ta, a je bistvena, da jo je Roosevelt ustanovil z ustavnimi sredstvi, da jo izvaja z ustavnimi sredstvi in da ima ameriško ljudstvo vsako minuto možnost in tudi moč, jo z ustavnimi sredstvi zaustaviti. Polnomočja, ki jih je dobil Roosevelt od zastopnikov ljudstva, so časovno omejena in mnogi jih bo, ki ne bodo več podaljšana. Za večino vse svoje načrte pa potrebuje Roosevelt še vedno naknadne odobritve zakonodajnega kongresa. Toda kljub temu, da je res, da mu sedanji kongres daje svobodne roke, je malo verjetno, da bi mu ne bil metal polen pod noge, kot je ravnal že s marsikaterim njegovim prednikom, spominimo se samo Woodrowa Wilsona, če bi Roosevelt ne smel računati poleg ustavnih pooblastil tudi na menda brezmejno popularnost, ki jo uživa med ameriškim ljudstvom, torej med volivci poslancev kongresa. Marsikateri politik, ki bi sicer rad kritiziral in rad delal težave, se boji obsojbe svojih lastnih volivcev, če bi se drznili resno oporekati predsedniku. Rooseveltova diktatura torej ni niti senca naših evropskih samogoltnih in ošabnih fašizmov. Saj Roosevelt ni nikdar zahteval zase in za svoje reforme nezmožljivosti, saj nikdar ni razvijal dogmatike, ki bi jo zabijal v glave ljudstva s pomočjo bajonetov. On je bil in je ostal oportunist in je pustil ljudstvu svobodo misli in svobodo dejanja. On se kritike ne boji in jo celo sam nalašč izvaja ter jo tudi pošteno vpoštevja. Tajna njegove »diktature« je morda ravno v njegovem, za naše pojmovanje tudi ne več razumljivem zaupanju v ljudstvo in v njegovem odkritem in poštenem pozivu na stare demokratske tradicije ameriškega ljudstva.

Pred tremi meseci je Roosevelt sam imenoval poseben odbor, ki naj študira posledice njegove gospodarske politike in mu dostavi nezakrpano kritiko vseh dejstev v zvezi z NIRA. Predsednik odbora Darrow je ravnokar objavil svoje poročilo, ki je brez dvoma najhujša obsodba vsega, kar je predsednik storil. Njegovo poročilo je en sam velik protest proti počasnemu monopoliziranju vse industrije v rokah velikih industrijcev, ki ženejo malo industrijo in obrt v gotovo smrt. On dokazuje s pobijajočim dokaznim materialom, da mala industrija in obrt ne moreta več plačevati zahtevanih davkov in taks, niti delavskih plač po predpisanih codes (prisilnih kolektivnih pogodbah), in da se bo ves predsednikov poskus končal s katastrofalnim znižanjem življenjskih pogojev delavskega stanu. Kje v Evropi imate diktatorja, ki bi imenoval komisijo, da kritizira njegova dejanja, kje imate komisije diktatur, ki bi si drznile obsojati in odklanjati dejanja diktatur, in kje imate diktatorja, ki bi imel toliko modrosti, da bi obsodbo svojega režima dal ljudstvu na razpolago, da jo svobodno bere? No, in kaj se je zgodilo? Darrow je v zaključkih svojega poročila povedal, da stoji danes Amerika pred izbero med dvema možnostima, med katerima pa ni povratka nazaj k staremu liberalnemu pojmu svobodnega tekmovanja v gospodarstvu. Možnosti sta pa samo ti-le: predsednikova NIRA, ki ustvarja polagoma monopol v industriji, ki jih podpira in nadzira zvezna vlada, ali pa uvedba pravega načrtnega gospodarstva s pomočjo polne socializacije vseh industrij in vse proizvodnje, kar predlaga Darrow. Po vsej ameriški javnosti se je razvila dolga in resna debata med obema taboroma, ki se je končala čisto odkrito z zmago načel generala Johnsona, ki je vodja Rooseveltovega gospodarskega načrta, s čez, da je med industrijskim fašizmom in med komunizmom, ki ga priporoča Darrow, še ena možnost, ki dopušča, da se gospodarsko življenje reformira, ne da bi bilo treba kršiti bitnih ustanov demokracije in ljudske samovlade, kar je namen in cilj Roosevelta in načrta NIRA, ki jo bo treba popraviti, čigar bitno načelo pa ostane pravilno. Potemtakem je le res, kar se je tudi že pisalo, da je Rooseveltova popularnost bila tista velika opora, ki je njegovim ukrepom dala ono usodepolno moč, s katero je rešil Zedinjene države pred katastrofalno socialno borbo, ki bi bila morala nastati med fašističnimi poželjimi velikimi, neormalno obogatele industrije, veletrgovine in veleindustrije, ter med naravnost komunističnimi načrti, ki so se porajali med obubožanimi ljudskimi masami in ki jih je osvojilo tudi svobodno razumništvo.

V labirintu evropskih paktov

Na Poljskem vlada veliko ogorčenje vsled pritiska, ki ga hoče izvajati Pariz, da bi tudi Poljska vstopila v vzhodnoevropsko zvezo

Varšava, 17. julija. TG. V tukajšnjih političnih krogih niso prav posebno zadovoljni ne samo z načrtom vzhodnega pakta, ki ga predlagata Francija in Rusija in ki ga podpira tudi Anglija, ampak tudi z nekaterimi diplomatičnimi dogodki, ki so se dogodili v zvezi s tem paktom v Franciji. Casopisje jih omenja le čisto suboparno, zato pa je odklonilna kritika vzhodnega pakta vsak dan bolj ostra.

V nedeljo je francoski zunanji minister Barthou govoril ob priliki odkritja spomenika padlim poljskim legionarjem v Bayonneu in je pri tej priložnosti tudi slavil francosko-poljsko prijateljstvo. Kot da bi hotel opravičiti svoje potovanje v Varšavo, v Prago, Bukarešto in Beograd, je Barthou dejal: »Dobro mi je znana zvestoba naših prijateljev, toda včasih pridejo tudi trenutki, ko je treba plamen zopet poživiti«. Ko je nato govoril o vzhodnem paktu, se je zopet obrnil na poljskega veleposlanika in mu dejal: »Ravnokar ste mi potrdili, kako trdna in prekrasna je naša francosko-poljska zveza. Dovolite mi, da vam s tega mesta zagotavljam, da vzhodni pakt, ki ga mi priporočamo, ne bo nikdar zmanjšal našega prijateljstva, niti bo mogel uničiti duha, pogojev in posledic naše zveze.«

Ta namigavanja, tako trdijo tukaj vplivni politiki, niso nikakor zaželjena, ker Poljska je danes država, ki ve sama odločevati o svoji usodi in o svojih potrebah. Če je Franciji na tem, da se duh, predpogoji in posledice njene zveze s Poljsko ne spremenijo, potem je treba voditi računa o željah in

Pariz grozi Varšavi?...

Ali je Poljska res ujetnica Nemčije

potrebah poljskega naroda, ki jim je pa edini tola-
mač poljska vlada.

Se nepovoljniji pa je bil vtis o razgovoru poljskega veleposlanika v Parizu Chlapowskega z zunanjim ministrom Barthoujem. Poljski diplomat je namreč v soboto zvečer povedal Barthouju, da Poljska za enkrat še nikakor ne namerava pridružiti se varnostnemu paktu, ki ga predlagata Francija in Rusija, niti ga v tem trenutku ne more podpirati. Poljska vlada se še ni odločila in bo rajši čakala na daljnji razvoj dogodkov. Chlapowski je dejal, da je poljska vlada dala enak odgovor angleškemu in italijanskemu poslaniku, ki sta vzhodni pakt v imenu svojih vlad priporočevali. Francoski zunanji minister se je baje nato silno razburil in se nepovoljno izrazil o sodelovanju Poljske s Francijo. Baje je celo zagrozil Poljski, da bo Francija ukinila vso diplomatično, denarno in vojaško pomoč, če bi Poljska še vztrajala pri svojem nerazumljivem ljubimkovanju z Nemčijo. Visoki uradnik je izjavil Vašemu dopisniku, da Poljska ne bo trpela nikakega nadzorstva in da je po tej poti najlažje priti do novega, vsem neljubega razmišljanja o pomenu zveze s Francijo.

V inozemskim diplomatičnih krogih pa zatrjujejo, da je poljska vlada v nenapadnem paktu, ki ga je podpisala z Nemčijo, pristala na skupno diplomatično postopanje v vseh vprašanjih, ki se tičejo Baltika in vzhodnoevropske politike. Zato, da v

vprašanju vzhodnega pakta nima svobodnih rok in se mora ravnati po stališču Nemčije. Zanimivo bi bilo vedeti, koliko rasnice je na teh govorih.

Sporazum Rim-Pariz

Dunaj, 1. julija. Tukajšnja »Neue Freie Presse« priobčuje na prvi strani dopis iz Rima, da ima francoski poslanik v Rimu grof de Chambrun, ki se nahaja sedaj v Parizu, nalog, da se po povratku takoj začne pogajati z italijansko vlado v vseh spornih točkah, ki obstajajo med obema državama, da bo zunanji minister Barthou, kadar pride v Rim, našel že čist položaj in morda celo že dosežen sporazum. Pri tem gre v prvi vrsti za popravke meje med Italijo in Francijo v južni Libiji, nadalje za poseben statut za italijanske prebivalce Tunisa in za vprašanje bojnih mornaric v Sredozemlju. Baje obstaja upanje, da bo Francija vsaj v prvih dveh točkah povsem sprejela italijanske zahteve in da bi bil po tem sporazumu med obema državama zalo lahek.

Litvinov vabi

Kaunas, 17. julija. b. Zunanji ministri treh balt-skih držav so pozvani od sovjetskega, zunanjega komisarja Litvinova, da obiščejo Moskvo, pri kateri priliki se bodo likvidirala številna sporna vprašanja.

Nevarna napetost v Kaliforniji

Stavka ali vstaja ...

Trgovine razstreljujejo z bombami - Vojska pripravljena

San Francisco, 17. jul. b. Davi, ko je prišla v San Francisco nova okrepitev pehotnih in topniških oddelkov, so začeli delavci z vso naglico graditi na ulicah barikade. Splošno se smatra, da je postal položaj v San Franciscu silno resen in je vsak čas pričakovati, da izbruhnejo hudi nemiri, ki znajo imeti nedogledne posledice.

V teku večerajšnjega, prvega dne generalne stavke je prišlo v mnogih krajih do resnejših spopadov med stavkajočimi ter policijo in vojaštvom. V mestu neprestano patrolirajo močni vojaški oddelki in se računa, da je ameriška vlada poslala v kraje, kjer je generalna stavka, doslej 10.000 do zob oboroženih vojakov z vsemi tehničnimi pripomočki. Stavkajoči so napadli in razbili trgovine s življenjskimi potrebščinami, pobrali živež ter jih nato zažgali.

Opazila se pa, da med stavkajočimi ni popolnega soglasja. Zaradi tega so pričeli sindikalisti uvidevati, da znajo izgubiti igro, če izbruhne v mestu lakota, ker bodo v tem primeru oblasti ukrenile proti stavkajočim najostreje korake in jih z orožjem v roki prisilile, da kapitulirajo. Zaradi tega so sindikalisti za to, da stavkajoči delavci ne ovirajo preskrbe mesta s živili. Nasprotno pa hočejo iti komunisti do skrajnosti in skušajo na vsak način preprečiti vsak dovoz živil v mesto.

V Oaklandu so stavkajoči z bombami dvignili v zrak več trgovin ter nato pobrali živila. Večino tovornih avtomobilov, ki prevažajo hrano za oskrbo mesta, stavkajoči ustavijo, pobero tovor, nato pa jih zažgo.

»Los Angeles Times« poročajo, da v San Franciscu prav za prav ne gre za generalno stavko, ampak za navadno komunistično vstajo, ki je naperjena proti režimu

Dunajska vremenska napoved: V pretežnem delu Avstrije jasno in topleje, samo na vzhodnem robu Alp mogoče izpremenljiva oblačnost.

Rooseveltova diktatura je torej v pravem pomenu besede diktatura ljudstva, zadnji veliki poskus ljudstva, ki je vsled anarhije kapitalističnega reda v Ameriki zabredlo v položaj, iz katerega skoroda ni izhoda, da se reši, ne s pomočjo fašizmov bogatih, ne s pomočjo komunizma proletarcev, marveč z orožjem demokracije, ki vsebuje, če jo prav razumemo, ne samo načela o svobodi, marveč tudi socialne zapovedi. Ker so bile slednje preveč ali popolnoma pozabljene, jih hoče Roosevelt v ameriški demokraciji uveljaviti zopet v polnem obsegu. In za to delo je dobil od ljudstva neomejeno zaupanje in diktatorska pooblastila. »Vi ste pravi ljudski voditelji, ga je nagovoril rektor vseučilišča v Yale, »ki ste se v nevarnih časih z nevklonljivim pogumom postavili v službo ljudstva in s tem pridobili milijone in milijone osebnih prijateljev brez razlike strank in verskih prepričanj.« Sedaj pa primerjamo še Roosevelta z evropskimi diktatorji!

in ki zavzema vedno večje izmere ter predstavlja resno vprašanje reda v Združenih državah. List poziva vlado, da ostro nastopi proti stavkajočim elementom, dokler je še čas, ker zna biti sicer prepozno.

Tanki ...

San Francisco, 17. jul. b. Položaj v mestu postaja od ure do ure resnejši. Vse kaže, da bo prišlo do obračuna med stavkajočimi in vladnimi silami. Namesto večerajšnjega zatišja, ko so bile vse ulice mesta skoraj popolnoma mrtve, čeprav je mesto znano kot zelo živahno in eno izmed najvažnejših na Pacifiku, je bil danes na ulicah velikanski ropot, ki so ga povzročali vojaški avtomobili, tanki in peketanje konjenice. V notranjosti mesta je sicer še precejšen red in mir, toda na periferiji lahko pride vsak trenutek do ostrih spopadov. Stavkovni pokret pa ni ostal samo ob obali Tihega Oceana, ampak se je pričel širiti tudi na področja sosednjih držav.

Znani gospodarski diktator general John-son je hotel priti v San Francisco, da osebno in-

Nemška vlada se je oprostila zaradi umora dr. Klausenerja Papena maršal Hindenburg ne sprejme

Monakovo, 17. jul. b. V katoliških krogih se čuje, da je vladna delegacija obiskala berlinskega škofa dr. Baresa ter mu izrekla sožalje zaradi smrti voditelja katoliške akcije dr. Klausenerja. Pri tej priliki je delegacija tudi izjavila, da je bil dr. Klausener ubit »pomotoma«.

Pariz, 17. jul. b. »Pariser Tagblatt« poroča iz

Monakova iz zanesljivega vira, da se med onimi, ki so našli smrt 30. junija, nahajata tudi bivši bavorski ministri predsednik dr. Heldt.

Berlin, 17. jul. b. Položaj von Papena še vedno ni jase. Iz policijskih krogov se čuje, da je že petkrat prošil za avdienco pri Hindenburgu, vendar pa doslej še ni dobil odgovora.

V Avstriji oddajajo razstrelila

Dunaj, 17. jul. b. Današnja »Reichspost« poroča, da je poziv vlade za izročitev eksploziv in orožja imel uspeh in so že bile izročene večje množine prvega in drugega. Po določenem roku bo objavljeno uradno poročilo o izročeni predmetih.

Innsbruck, 17. jul. b. Kakor znano, je prišlo preteklo leto na tirolski meji do spopada med heimwehrovci in narodnimi socialisti, pri čemer je bil ubit neki nemški vojak na nemškem ozemlju od heimwehrovca Streela. Streel je bil zaradi tega obojen na tri mesece zapora, sedaj pa je stanovan v Innsbrucku, kjer je bil tudi uslužben. Ko se je vrnil iz službe in legel v posteljo, je zaslišal pod seboj tik-takanje ure. Hitro je skočil s postelje ter odstranil izpod nje peklenski stroj, ki je vseboval dve kili amonita. O nameravanem atentatu je takoj obvestil policijo. Preiskava je dognala, da sta bili pri ženi Streela dve deklici, ki sta jo nagovorili, da grede na sprehod. V tem času so atentatorji prinesli pod posteljo omenjenega heimwehrovca peklenski stroj. Če bi peklenski stroj eks-

plodiral, bi bilo ob življenje več ljudi, predvsem otroci in žena Streela in pa stanovalci sosednjih stanovanj. Policija je atentatorja, ki se imenujeta Wild in Neubauer, že aretirala.

Innsbruck, 17. jul. b. V Unterkirchenu so sredi vrgli neznanec v župnišče bombo. Eksplozija je uničila vso opremo.

Turško-angleški incident

London, 17. julija. b. Turško-britanski spor pri Samosu, kjer so turške straže ustrelile nekega angleškega mornariškega častnika, je v londonskih krogih povzročil velikansko vznemirjenje. Britanski poslanik je dobil nalog, da protestira pri turški vladi zaradi umora angleškega mornariškega častnika. Admiraliteta je izdala povelje, da na Samos odpluje angleška križarka. Turško poslanstvo je izrazilo svoje obžalovanje zaradi nesreče in se opravičilo, da so turški stražarji mislili, da gre za tihotape.

Zobni kamen zlo je in gorje
s Kalodontom le ohraniš si zobe!

SARGOV

KALODONT
PROTI ZOBNEMU KAMNU

Janus - ali bog z dvema obrazoma

Mednarodna organizacija Pro Deo je priredila v Ljubljani protibrezbožniško razstavo kakor jo je bila drugod in jo bo še po drugih mestih. Njen namen je čisto jasan: da bi ljudje, ki imajo evropsko krščansko kulturo, spoznali brezbožstvo ruskega komunizma, ki ga sovjeti uradno taje, in se, kakor je pravilno povedalo »Jutro« od 12. julija, »upravičeno zgražali nad dokumenti boljševiškega fanatizma«. Zakaj, kakor »Jutro« v svojem pozdravnem članku ob tej priliki nadaljuje: »Tudi najbolj vroče sanje najneestrupejšega kulturobojca, kar jih je kdaj bilo med Slovence, niso nikdar bile tako sovražne krščanstvu, kakor je resničnost, ki jo vidimo na tej razstavi. Vsi ljudje torej, ki se krščansko mislijo in čutijo, naj bi se sprlo teh dokumentov najstrašnejšega brezbožstva zavedli, kakšna nevarnost preli od tega naši kulturi in naj bi se zato združili v obrambo njenih verskih in moralnih vrednot. Ker je torej namen razstave tako važen in plemenit in ker interesira vse dobre državljane brez razlike, zato nam je bilo takoj umevno, da v odzoru te razstave sedita tudi dve odlični osebnosti iz Jugoslovanske nacionalne stranke, ko, e glasilo je protibrezbožniško razstavo pohvalilo in obsodilo »divjanje rdečih ateistov, ki krščansko vero, največjo svetinjo tudi našega naroda in države, označujejo kot opij in hočejo uničiti vse njene naprave.« Zaveda pa je »Jutro« kolega, častita starina »Slovenski narod«, ki z njim biva pod isto streho in izpoveduje isti politični in kulturni program, zavzel drugačno stališče. Najprej je protibrezbožno razstavo skušal v svoji številki 12. julija pod svojim sitom in resnetom osemsteti na tak način, da je moral cenzor čez najznačilnejša mesta potegniti debelo črto, dne 14. julija pa je objavil kritiko, ki nima niti najhujših besedice priznanja vsaj za odlični verski, kulturni in nacionalni namen in pomen razstave, kakor je to storilo »Jutro«, ampak išče samo resnične ali dozvedne pomanjklivosti na njej in jo skuša devati popolnoma v nič. Sedaj pa se »Narod« še hudeje na nas, ker smo to enostavno prišli ter ugotovili, da mora vsak, ki čuti krščansko in ki razstavo mednarodnega odbora Pro Deo razume in mora razumeti kot obrambo osnovnih resnic krščanstva, obentiti njegovo kritiko kot sovražni ali recimo vsaj neprijazen napad — zakaj v nasprotnem slučaju bi kritika »Naroda« morala biti vsaj blagohotna. Tako pa mora iz zlobnega in malenkostnega tona pa iz odsotnosti vsake priznane besede vsak sklepati, da se za dozvedno stvarnostjo kritika skriva resnično le precej močna antipatija do razstave in njene namena.

Med kritiko in kritiko je velik razloček. Če na primer »Slovenski narod« vleče na dan Husa, Albionce, šentjernejsko noč in podobne dogodke minulih vekov strastnih verskih in drugih bojev, ni mogel imeti drugega namena, kakor da ublaži čustva zgražanja in obsodbe nad terorističnimi dejanji boljševiške antireligiozne uradne politike nasproti veri in cerkve, ki se dvigajo v vsakem količju kulturnem gledanju. Zakaj »Narod« mora vedeti, da se v tistih vekovih ni šlo za boj med vero in nevero, ampak za boj med univerzalno krščansko vero, na kateri je takrat stonela vsa družabna stavba, in med verskimi ločnicami, ki bi bili krščansko državo razgnali z dinamitom svojih nihilističnih in anarhističnih naukov v zrak (patarni, valdenzi, bogumili), ker so bili ti nauki religiozno utemeljeni in zato tem bolj nevarni. Ako so se pri tem rabila od strani ogrožene države kruta sredstva, je to bilo v duhu tistega časa, saj sekularizirani niso delali nič drugega, kjer so dobili oblast. Danes pa je položaj čisto drug; ne samo da smo prešli že celo vrsto stoletij napredka in požlahtnjenja pravov ter dospeli do stopnje demokracije, kjer se duhovne borbe poravnavaajo z duhovnimi, kulturnimi sredstvi, ne pa s terorjem, kakor to dela boljševiški režim — ampak gre tu obenem za borbo religije, teizma in osnovnih načel krščanske morale in kulture proti absolutnemu brezverstvu na

materialistični podlagi. Mi mislimo, da bi moral list, ki mu je dragocen razvoj krščanskega človeštva iz barbarstva v krščansko kulturno demokracijo, ki torej obsoja teror, in ki mu religija velja za osnovo te kulture, vedeti, kje je njegovo mesto v tej borbi, in zato ne razumemo »Slovenskega naroda«, če iz srednjeveške ropotarnice vlačijo na solnce star framasonski antiklerikalni materijal, da smeši razstavo »Pro Deo«. Ali je danes in ob taki priliki to aktualno? In še posebno za list, ki slovesno zagotavlja, da ni protiverski in se ogorčuje, če se mu to očita!

Ali pa na primer kapela Iverske Matere božje. Če je boljševiški režim ni podrli iz sovraštva do vere, ampak iz prometnih ozirov, zakaj je uničil podobo, ki so jo častile generacije za generacije, in zakaj je tako preprečil, da se svetišče ni moglo postaviti drugje? Ali ima »Slovenski narod«, ki je še nedavno slikal lepoto pravoslavnih svetšč in monastirjev ter slavil in slavi verske in narodne tradicije naših krščanskih bratov na jugu, res tako malo pijetete od takih dokumentov slovanske narodne in krščanske tradicije kakor je Iverska Mati božja oziroma njeno svetišče, naj je bilo še tako »male umetniške vrednosti«? Če pa ima, čemu skuša opravičevati režim, ki mu je to staročastito narodno svetišče bilo trn v oči? Kar se tiče pravoslavne katedrale v Varšavi, ki so jo katoliški Poljaki pogrnili v zrak, tega razum Poljakov nihče na svetu ni odbravaj, čeprav je nekoliko razumljivo, da so gojili čustva sovraštva do spomenika, ki so ga smatrali za simbol carske despotije nad seboj — boljše bi bilo, da so jo pustili stati — toda priveržati se to z uničenjem krščanskih svetšč v Rusiji na noben način ne more, ker so motivi čisto drugačni in ker gre tam za osamljen slučaj iz nacionalnega ne na verskega sovraštva, tu pa za sistem. Tudi se je treba čuditi, kako more »Narodov« kritik trditi oziroma kako da se je mogel zavčiniti nad tem, kako malo boljševiki prav za prav producirajo protiverskih publikacij in kako njihova protiverska karikaturnostka celo zaostaja za zapadno. Celó se za predvino zapadno framasonsko! »Narodov« kritik mora biti zelo nepoučen ali pa je bil slep, zakaj mi mislimo da še nikoli v teku cele moderne zgodovine nihče ni prekosil tistega sovetskega karikaturnostka, ki je narisan Kristus, kako ga veruiki živega razkosavajo in požirajo njegovo meso ter pijejo njegovo kri kot pravi bogožreči, s čemer je hotel osmešiti sv. Eucharistijo! Če pa je »Narodov« kritik to videl, gotovo ni razumel, zakaj mi si ne moremo misliti, da bi se mu moglo celó to ne bi zdelo kaj posebnega. Sicer pa zanašajo predvino antiklerikalna karikaturnostka niti oddale do dosega strupenosti, absolutnega nomanjkanja kakšnega spoštovanja svetih reči in sramotjenja celó Izveličarja samega kot »protektorja buržujev«, ki jim pomaga zasluževati ljudi, ki sam v lastni osebi blagoslovilja morilno orožje in v uči zatiranje — kakor to dela sovjetska propaganda.

Zaradi tega izgubijo ostale »Narodove« kritične opazke k protibrezbožniški razstavi, o katerih bi se dalo govoriti — saj ni nič lažjega ko niti nedostatke pri takih in podobnih prireditvah — tisto pozitivno vrednost, ki bi jo lahko imele, če bi »Slovenskemu narodu« ne bile samo krinka, za katero se skriva njegovo globoko nerazpoloženje do razstave kot take. Če že ni hotel sekundirati »Jutru«, ki je vse spretnele zatajilo svojo svobodomiselnost preteklost in se zadovoljilo s hudomušno službo na slovenske klerikalce, ki da so se menili verni nego naprednjaki, kateri da so imeli vedno spore samo s »farovži«, nikdar pa s katoliško vero in filozofijo — naj bi bil vsaj molčal. Vrnemo, da je »Narod« bilo težko pritegniti »Jutrov« vsekakor za slovensko napredno misel precej kompromitirajoč ugotoviti, da se ni nikoli povzpenjal doli nego da zborbe s »farovži« — toda kakšen drug izhod bi bil tako krunčen list kot je »Narod«, vendarle lahko našel...

K poglavju o javni korupciji

Politično odvetništvo

Velike javne korupcijske afere, ki vznemirjajo zlasti zadnje čase narode in ki navdajajo z morečimi skrbmi nepokvarjene, poštene in resnične domoljube, so pokazale s prstom na nekatere poredne probleme, ki bi jih bilo potrebno čim prej rešiti. Ljudska prislovica: »male tatove obešajo, velike slavijo«, je eno od onih, ki jih je preprosta ljudska duša izšla iz resničnih doživetij in trpkih spoznanj. Stara je ta resnična prislovica, stara morda prav toliko kolikor organizacija človeške družbe in je zato še posebno boleča. Narodi gledajo dan za dnem, kako se znajo največji »gangsterji« (lo-povi) moderne pokvarjene družbe izmotavati od obtožb najtežje zločina, ki ga današnji svet smatra za največji greh nad človeštvom, ropa nad milijoni in milijoni ljudi in kako znajo ti zločinci oprati svoje ime pred javnostjo, in ne samo to, marveč tudi doseči, da narodi pozabijo na vse njihove zločine in da se ob njihovi smrti spominjajo samo le še njihovih »dobrot«, ki so jih iskazovali človeštvu.

Nam se zdi ta pojav sam po sebi razumljiv in vsakdanji. Mi vsi živimo tako naglo, vse življenje teče mimo nas s tako filinsko brzino, da ni čudo, ako zabrišejo senzacionalne pestrosti vsakega novega dne vtise prejšnjih dni in da z nastopom novih senzacij pozabljamo zločine, povzročene človeški družbi. Morda pa je vzrok temu ona usledina v človeški duši, ki ji pravimo dobrota in ki tako značilno loči človeka od — živali. Ko tako razmišljamo, ne smemo pozabiti, da naš mozeg ni več mlad, da je naša glava polna dnevnih brig in vsakršnih predstav in da naši možgani mnogo lažje prebavljajo odkritja težkih senzacionalnih družabnih zločinov, kakor pa zmorejo to težne, duše mladine, ki gleda na ta odkritja popolnoma drugače nego mi starejši. Mladino ne razočarajo ti zločini, njej so ta odkritja zla nova, senzacionalna. Mnogo huje zlo obstoji v tem, da je mladina razočarana nad nami, ki te lopove kujemo v deveda nleba. V tem obstoji problem ogromne pedagoške in moralne važnosti.

Saj je n. pr. na Waldeck-Rousseau-a, ki je dokončaval svoje študije v Parizu — v tem času vrlo idealen mladenič — eno samo tako odkritje vplivalo tako, da je napisal svoji materi: »Včeraj je bil pogreb Troplonga; nočem Vam pisati o pompu in ceremonijah, s katerimi so ga spremili na zadnjo pot, saj pomenijo le-te slavnosti mrhovino, ki jo vržemo gladnim zverinam v žrelo in pa — ljudstvu. Celu uro sem bil deležen glasov številnih godb, ki so korakale mimo mojega okna. Troplongu so izkazali zadnjo čast, da bi mu bil tudi Bog milostljiv! Naj bo že kakorkoli: največji goljuf je bil; za težke milijone je ogoljufal državo, ogromno je število njegovih žrtev, ki jih je spravil na beraško palico. Njegov konec je bil veličasten in o njegovem pogrebu je pisalo vse pariško časopisje. Veliki pariški dnevnik pa je njegov nekrolog začel s sledečimi besedami: Kraljevina, Republika in Imperij so izgubili v g. Troplongu svojega najvestejšega služabnika...«

Te vrstice nam mnogo povedo, saj so v njih izražena čustva ogromne množice današnje mladine.

Trst - avstrijsko pristanišče

Vsebinske pogodbe med Italijo in Avstrijo

Trst, 17. julija.

»Agenzia d'Italia d'oggi« je objavila besedilo sporazuma, ki je bil dosežen med Avstrijo in Italijo glede avstrijske svobodne cone v tržaškem pristanišču in glede ugodnostnih tarifov za avstrijsko blago, ki potuje čez Italijo. Poglavitne točke sporazuma so sledeče:

1. Avstrijsko blago, ki potuje skozi tržaško pristanišče, uživa v pogledu javnih davkov in trgovskih olajšav iste ugodnosti, kot domače italijansko blago, naj potuje pod italijanskim, ali avstrijskim zastavo.

2. Avstrijska vlada pristane na to, da postane Trst gradbeno in odpravno pristanišče za avstrijsko trgovsko mornarico. V ta namen prevzame Avstrija v Trstu poseben del pristaniške obale. V ostalem bodo avstrijske trgovske ladje podvržene istim pristaniškim obveznostim kot domače italijanske.

3. Avstrijska vlada dobi na razpolago del pristanišča Filibert knez od Aoste, kjer

Poljska-Jugoslavija

Belgrad, 17. jul. AA. Centralna uprava poljsko-jugoslovanske lige v Jugoslaviji sklicuje sporazumno z upravo Zveze poljsko-jugoslovanskih lig na Poljskem letos v Jugoslaviji drugi kongres delegatov lig iz Poljske in Jugoslavije. Prvi kongres je bil na Poljskem leta 1932. Prosvetni minister dr. Šumenkovič je prevzel pokroviteljstvo tega kongresa, ki bo velika manifestacija poljsko-jugoslovanske bratstva in prijateljstva. Kongres bo začel sedeti 4. septembra v Belgradu. Delegati kongresa si bodo potem ogledali Zagreb, Ljubljano, Sarajevo in naš Jadran.

Čigave so ribe?

Oslo, 17. jul. p. Med Anglijo in Norveško se je razvil hud spor zaradi ribolova na norveški obali. Angleške ladje namreč večkrat lovejo v bližini norveške obale ter ne spoštujejo meje štirih milj, ki so meja za pripadnost. Mednarodno je ugotovljeno, da segajo teritorialne vode samo tri milje daleč od obale v morje. Norvežani pa pravijo, da pri njih velja meja štirih milj. Angleški poslanik je dal norveški vladi ostro noto, ker preganja norveška policija angleške ribiče. Anglija bo poslala križarko v norveške vode.

London, 17. julija. Trgovski sporazum med Anglijo in Letonsko je bil podpisan danes popoldne v Foreign Office-u.

Posvetovanja o znižanih voznjah

Belgrad, 17. jul. m. Danes dopoldne se je vsela v prometnem ministertvu pod predsedstvom prometnega ministrstva Kuzmanovića konferenca, na kateri se je med drugim razpravljalo tudi o zadnjem pravilniku za znižane voznje za prometno osebe. Konferenci so prisostvovali pomočnik prometnega ministra Gjurčić, gener. ravni: »H. bič, potem načelnik Mu-drinč in načelnik komercial. oddelka dr. Marković.

dine, ki doživlja dan za dnem slična razočaranja. Razočaranja nad tistimi, ki bi morali čuvati javno moralo, nad tistimi, ki ne samo, da molčijo in trpe javne zločine, marveč celo jemljejo zločince v zaščitno s svojo »dobroto« in jih proglašajo za največje domoljube in državnike. Stavskijski proces je ponovno odkril vso pokvarjenost današnje moderne družbe, ki se je mogla razgaliti samo še v demokratični Franciji! To je en problem!

Drugi problem stoji v tesni zvezi s prvim. Da morejo uspevati moderni lopovi, najbolj pokvarjeni tipi te družbe, ki kviri vso javno moralo, je kriva okolnost, da imajo ti tipi v tako zvanih »političnih advokatih« svojo zaščito, da zanje ne obstojajo sodišča, ampak, da ti ljudje pridejo po zaslugi »političnih advokatov« do največje časti in slave in da uživajo sloves uzmernih patriotov in največjih državnikov.

O tem vprašanju se je francosko časopisje zlasti zadnje čase mnogo razpisalo. Največji francoski domoljubi so zastavili svoja pereg, da rešijo čast in ponos svojega plemenitega naroda. Mnoge znamenite revije so prinesle temeljite razprave o problemu, ki je ponazorjen v sledečem primeru: Aktivni minister odda v zakup državno gospodarsko podjetje, ki ni rentabilno, privatni delniški družbi, katere je oproščena vseh carin in katere uživa največje državne ugodnosti. Zato pa je država udeležena na dobičku, ali mora tudi kriti eventualne izgube te družbe iz svojega proračuna. Ljudje, ki predstavljajo zakupno družbo, »takoj ustanovijo drugo delniško družbo, ki stopi v direktne stike s prvo. Zakupojemalna družba dobavlja novo ustanovljeno družbi vse blago, ki je nezacarinjeno prišlo iz inozemstva, in ta nova družba dela milijonske dobičke. Zakupojemalna družba izkazuje koncem leta izgubo« in to izgubo pokrije država. Aktivni minister je delničar nove družbe. Delničarji nove družbe so poslanci in mnogi senatorji. Zadeva pride pred parlament in interpelant je ožigosan kot največji protidržavni element, kajti nastopilo je vse polno »strokovnjakov« — »političnih advokatov«, ki so z najrazličnejših stališč dokazovali koristnost pogodb ministra. Nihče pa ne ve, da so vsi ti politični advokati »delničarji« podjetja gospoda ministra. Časopisje cele skupine tega političnega režima nastopi proti klevetam v imenu naroda in poveljuje te »cvetke« in sposobne državnike. — Ljudstvo prav dobro ve, da ni tako. Ono instinktivno čuti težo tega zla in zato je ta prepad med zdravim jedrom naroda in med pokvarjenostjo, ki se roga vsem svetinjam naroda, dvakrat večji. Popolnoma razumljiva je zahteva znanega francoskega znanstvenika Maurice Levena, ki jo je izrekel v ugledni »Revue Politique et Parlementaire« v 471. številki letos, v razpravi pod gornjim naslovom, da politik ne sme biti aliti posredno niti neposredno udeležen pri katerikoli privatnem gospodarskem podjetju in da mora biti samo politik in ničesar drugega.

Kako sta ta dva problema pereča šele v državah, kjer vlada fašistični režim, si lahko mislimo, ako že v demokratični Franciji zadejeta toliko upravičenih skrb in povzročata toliko razčlenjenja. Kdo jih bo v stanju rešiti?

Komunisti na Bolgarskem

Sofija, 17. jul. m. Bolgarski komunisti, ki jih zadnje čase zelo preganja policija, so razvili veliko aktivnost po vseh bolgarskih mestih. Komunisti so se sedaj vrgli ne samo na visokošolsko mladino, ampak tudi celo na srednješolsko. Komunisti so prikrivali svoje delovanje na ta način, da so prirejali razne izlete kot čisto navadni izletniki, kjer so pa imeli na skrivnih in osamljenih krajih svoje sestanke in zborovanja, na katerih so se dajala navodila za nadaljnje delovanje. Za en tak sestanek, ki so ga priredili ti izletniki preteklo nedeljo v kraju Iskar, je zvedela tudi sofijska policija ter je takoj oddala na lice mesta. Med policijo in komunisti je prišlo do streljanja. En komunist je bil ubit, enega pa je policija aretirala, ostali pa so se razbežali na vse strani. Policija je tudi na več mestih zaplenila ogromno količino propagandnega materijala in letakov, ki so se zadnji čas trosili ponoči tudi po Sofiji in ostalih bolgarskih mestih.

Nova ustava v Braziliji

Buenos Aires, 17. julija b. Senat je odobrila danes novo brazilsko ustavo. Po tej ustavi mora biti v vseh podjetjih v določenem odstotku udeležen domači kapital. Istotako ne smejo biti v vodstvu tujci. Nove določbe veljajo tudi za liste, kjer so ravnatelji in glavni uredniki lahko samo domačini. Vršijo se že priprave za volitve novega predsednika Brazilije po novi ustavi.

Rio de Janeiro, 17. jul. p. V zadnjem trenutku pred sprejetjem nove ustave je policija preprečila več pripravljanih atentatov. Vdrla je v lokal Legije 5. junija ter tu naredila hišno preiskavo. V lokalih je našla skritih več bomb ter ročnih granat in vse skupaj zaplenila. Aretirala je mnogo članov te organizacije.

Brazilska diplomatska služba

Rio de Janeiro, 17. julija AA. Vlada je izdala odlok o preureditvi dosedanjega brazilskega diplomatskega zastopstva v Evropi. Po novem bo brazilsko zastopstvo za Avstrijo in Madžarsko imelo svoj sedež na Dunaju, za Romunijo in Turčijo pa v Bukaresti ter bo hkratu zastopalo brazilске interese tudi v Bolgariji. Poslaništvo v Atenah bo zastopalo brazilске interese na Grškem, v Jugoslaviji in Egiptu, konzulat v Atenah se pa prenese v Budimpešto.

Požar starega samostana

Atene, 17. julija AA. V grški javnosti in v vseh slojih prebivalstva je vzbudilo pravo potrtost poročilo, da je nastal katastrofalen požar v samostanu Megafileonu na Peloponezu, v največjem in v vseh ozirih najznamenitejšem starem grškem samostanu iz srednjega veka.

Neurja v Karpatih

Varšava, 17. julija. p. Zaradi zadnjih neurij v Karpatih in Tatru so vse vode, ki se odtokajo proti severu na Poljsko, silno narasle in začele odnašati s seboj hiše, dele cest itd. Več vasi je skoro popolnoma uničenih. Posebno v bližini mesta Novi Sonez so vode napravile velikanske škode ter so prekinile vse zveze z ostalim svetom. Vlada je takoj organizirala pomožno akcijo ter je poslala dve eskadrilji letal, da prineseta odrezani krajem živila in zdravila. Zapolnila je tudi živila v bližini teh krajev, da jih odlopije ponesrečencem. Danes je bila prekinjena tudi zveza med Krakovom in Lvovom, ker je voda zalila in močno poškodovala nekatere mostove na tej progi. Tudi iz ostalih galiskih krajev prihajajo vesti o milijonskih skodah, ki jih je napravila poplava.

100 letnica odprave suženjstva v angleških kolonijah

London, 17. jul. AA. Predsednik spodnje zbornice je danes predsedoval parlamentarnemu kosilu, ki so ga priredili v praznino stoletnice odprave suženjstva v britanskem imperiju; stoletnico tega dogodka bodo proslavili ta mesec. — Odprava suženjstva v britanskem imperiju je imela blagodejen učinek tudi v severni in južni Ameriki ter v drugih deželah, kjer so dotlej še vzdrževali suženjstvo. Suženjski akt je takrat vrnil svobodo okoli 700.000 suženjem v britanskem imperiju. V zadnjih sto letih je britanska vlada aktivno sodelovala ali pa posredovala pri skoraj 600 mednarodnih konvencijah in dogovorih za odpravo trgovanja s suženji. Vzile temu pa sodijo, da je na vsem svetu še zmeraj okoli pet milijonov suženjev, in sicer na Daljnem vzhodu in v Afriki, in britanske ladje morajo pogosto zasledovati trgovstvo s človeškim blagom.

Osebnosti vesti

Belgrad, 17. jul. m. S kraljevim ukazom so postavljeni: za davčnega inspektorja 6. p. s. na davčni upravi v Ormožu Alojzij Strekelj, inspektor pri davčni upravi v Laškem, po potrebi službe; za davčnega inspektorja 6. p. s. pri davčni upravi v Laškem Franc Adamič, davčni inspektor pri davčni upravi v Skofji Loki, po potrebi službe; za višjega davčnega kontrolorja 6. p. s. pri davčni upravi v Ljubljano-mesto Slavko Devetak, višji davčni kontrolor pri davčni upravi v Gornjem gradu, po prošnji; za višjega davčnega kontrolorja 6. p. s. pri davčni upravi v Mariboru-okolica Franc Grič, davčni inspektor pri davčni upravi v Slovenski Bistrici, po prošnji; za višjega davčnega kontrolorja 6. p. s. pri davčni upravi v Kranju Karel Zabkar, davčni kontrolor pri davčni upravi v Ormožu, po prošnji; za davčnega kontrolorja 7. p. s. pri davčni upravi v Skofji Loki Ludovik Avšič, davčni kontrolor pri davčni upravi v Prevaljah, in za davčnega kontrolorja 7. p. s. pri davčni upravi v Slovenski Bistrici Dragotin Cepelj, davčni kontrolor pri davčni upravi v Dolenji Lendavi, po potrebi službe.

Drobne vesti

Budimpešta, 17. jul. p. Notranje ministertvo je danes razpustilo vse organizacije madžarskih narodnih socialistov, ki temelje na vojaški osnovi. Ta ukrep madžarske vlade je izzval veliko zadovoljstvo v javnosti.

Kaunas, 17. jul. p. V zvezi s pučem Voldemara so bili danes obsojeni na smrt trije visoki častniki, katerim pa je predsednik republike sprejmenil kazni v dosmrtno ječo. Med njimi je tudi bivši šef litvanskega generalnega štaba ter namestnik šefa letalstva v Litvi.

Praga, 17. jul. p. V Košicah je češka policija odkrila med srednješolski močno komunistično in protimilitaristično organizacijo. Zaprta je 15 srednješolcev in tudi več visokih šolcev.

Monopolizacija sadne trgovine

Slovenska jabolka bo izvažala Privilegirana izvozna družba v Belgradu

Maribor, 17. julija.

Cisto na zaključku mariborskega kongresa sadnih eksporterjev, trgovcev in pridelovalcev je udarila vest o sadnem monopolu, prav za prav o monopolizaciji letošnjega izvoza jabolk v Nemčijo. Izvojni kontingent za 1300 vagonov jabolk je dobila Privilegirana izvozna družba v Belgradu ter ga bo izvršila ali sama, ali preko posredovalcev, ki jih bo poverila z nakupom in izvozom. Vest je vzbudila v krogih tukajšnjih sadnih trgovcev, ki so sedaj sredi najživahnijih priprav za izvozno sezono, pa tudi v krogih pridelovalcev upravičeno zanimanje in veliko razburjenje. Monopolizacija sadnega izvoza je dokaz o posebnih klavzulah v trgovinski pogodbi z Nemčijo, ki so se do zadnjega držale v največji tajnosti ter ni bilo o njih obveščeno niti Društvo izvoznih sadnih trgovcev, čigar predstavniki je na mariborskem kongresu vest prav tako presenetila.

Stališče „Prizada“

Vaš poročevalec je imel priliko razgovorjati se s predstavniki Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine in trgovskega ministrstva, ki so bili na mariborskem kongresu. Obrazložili so stališče mednarodnih trgovinskih krogov. Naglašajo, da je zahtevala monopolizacija sadnega izvoza Nemčija sama, ki da je istotako ustanovila svojo centralo za prevzem jugoslovanskega sadnega kontingenta. Država je poverila z izvozom Priv. izv. družbo. Ni še določeno, ali bo družba sama izvršila nakup, ali se bo poslužila zastopstev. Od celokupnega kontingenta 1300 vagonov bi po razdelitvi, ki jo je izvedlo trgovinsko ministrstvo, odpadlo na Slovenijo 900 vagonov, ostalih 400 vagonov pa na druge banovine. Sadna trgovina se bo na ta način poenostavila, cene dvignile in producenti, kakor tudi posredovalna trgovina pridejo do gotovega denarja. PRIZAD bo določil fiksne nakupne cene, ki bodo višje od sedaj običajnih. Za nakupovalca bo odpadel vsak riziko, ker se po poleg nakupne cene določil tudi odstotek za embalažo in fiksni odstotek dobička, oziroma pro-

vizije. S tem načinom ureditve sadne trgovine je hotela država pred vsem pomagati producentom ter jih zaščititi pred izkoriščanjem.

Stališče sadne trgovine

Sadna izvozna trgovina, ki je edino v dravski banovini čvrsto organizirana, je seveda s tem hudo prizadeta. Izkoriščanje nemškega sadnega kontingenta je obetalo letos sanacijo sadni trgovini, ki je lansko leto zaključila svojo bilanco z znatnimi izgubami. Izvoz v druge inozemske države letos skoro ne pride v poštev, ker bo Nemčija sama prevzela celokupno našo sadno produkcijo. Radi carinskih, prevoznih, predvsem pa plačilnih ugodnosti, ki jih Nemčija po novi pogodbi nudi, se druge države na našem trgu ne bodo mogle udeleževati kot kupec. Sadna trgovina je gojila z Nemčijo najtesnejše stike ter ima tam že stare solidne odjemalce, ki bi jih na ta način morda za vedno izgubila, zlasti če se letos akcija PRIZADA ponesreči. Produkcija izvoznih jabolk bo dosegla letos v Sloveniji k večjemu 800 vagonov, tako da bi niti celotnega kontingenta ne izrabili. Trgovci opozarjajo predvsem na riziko, ki je v zvezi s sadno trgovino ter je n. pr. mnogo večji kakor pri žitni trgovini, ki se kot PRIZAD-ov monopol tudi ni obnesla. Centralizacija sadne trgovine si je nemogoče zamisliti pri sedanjem stanju naših transportnih sredstev, ki zahtevajo največjo naglico in odpremi in ekspeditivnost v poslovanju; birokracija, ki je zvezana s poslovanjem Priv. izv. družbe, bi sadni trgovini prinesla nedvomno polom. — Po najnovejših podatkih, ki jih ima naša sadna trgovina iz Nemčije, je tamšnjim največjim uvoznim trgovcem popolnoma neznan, da bi bila Nemčija stavila pri sklepanju pogodbe kot pogoj monopolizacijo sadne trgovine. Res pa je, da Nemčija še vedno nudi našim izvoznikom možnost 50% poviška nad kontingent. Izvoz se je faktično že pričel ter se je doslej nekaj vagonov prodalo brez vsakih ovir v Nemčijo. Posebno konstantna trgovska kroga nejasnost radi namer PRIZAD-a. Izvoz je sedaj pred durmi in preti

nam nevarnost, da nam naše zgodnje sadje, za katerega vlada v Nemčiji trenutno največja konjunktura, ostane na drevju.

Radi tega je odposlalo danes Združenje sadnih izvoznih trgovcev in trgovcev dravske banovine v Belgrad tričlansko deputacijo, ki naj bi posredovala: 1. da so dodeli na dravsko banovino odpadajoči del nemškega kontingenta v eksploatacijo Združenju izvoznih trgovcev, ki ga bo razdelilo na posamezne člane po posebnem ključu; 2. da bi PRIZAD, ki je dobil za financiranje letošnje jabolčne kampanje v Sloveniji od Narodne banke 25.000.000 Din, na primeren način dodelil ta kredit dravski banovini v svrhu lombardiranja računov proti predložitvi izvoznih dokumentov; 3. da se omogoči Združenju sad. izvoznikarjev radi kontrole zastopstvo pri PRIZAD-u; 4. da se izvede kreditiranje voznice do namembne postaje.

Kaj pravijo producenti

Sadni producenti odklanjajo vsako monopolizacijo sadne trgovine, kar so izrazili že v svoji resoluciji, sprejeti na nedeljskem zborovanju, odklanjajo pa tudi svobodno trgovino. Kontingent naj se poveri stanovski organizaciji proizvajalcev, to je: obema združenjima zvezama: Kmetijski družbi in Sadjarskemu društvu. Te organizacije obsegajo ogromno večino proizvoznikov. Po svojih številnih podružnicah bi te organizacije tudi tehnično lahko izvedle ves izvoz, zlasti če se jih podpre z izvoznimi krediti. Proizvajalci dvomijo, da bi zamogel PRIZAD sam tehnično brezhibno in brez velike škode izvršiti nalogo.

Položaj

je še silno nejasen in negotov. PRIZAD bo gotovo obdržal svoje monopolno stališče, ker pa sam ne bo mogel izvršiti izvoza, bo poveril zastopstvo ali trgovcem ali produkcijskim organizacijam. Na vsak način pa je nujna potreba, da se vprašanje čim prej razjasni in reši tako, da bodo v prvi vrsti upoštevani interesi sadnih proizvajalcev!

Trgovski nastavljenici v stiski

Ljubljana, 17. julija 1934.

Letos so trgovski nastavljenici zopet proslili svoje delodajalce, naj se opoldansko odmor podaljša v vročih dneh do 3. Nekateri — vsekakor manjšina — so tej opravičeni in utemeljeni želji trgovskih nastavljenic ugodili, drugi pa so jo odklonili, seveda brez pametne motivacije, nekateri celo zelo osorno. Nam je dalo to pobudo, da smo poizvedovali o položaju trgovskih nastavljenic in zvedeli smo prav neugodne stvari o stanju teh ljudi, ki so sedaj že pravi proletarij. Moremo govoriti celo o pravi stiski trgovskih nastavljenic, ki v mnogih primerih ni nič manjša na pr. od stiske rudarjev ali industrijskega delavstva. Stan trgovskih nastavljenic, zlasti pomočnikov, je bil nekoč ugoden stan in gmotno dobro oskrbljen, tako, da je tvoril poleg državnih nastavljenic glavni kader srednjega sloja v našem mestu. Vedno bolj naraščajoče ubožanje in proletarizacija širokih množic ni prizanesla tudi temu stanu in ga je pahnila zelo globoko. Padec tega stanu je še zaradi tega tako tragičen, ker je razlika med prejšnjim in sedanjim položajem ogromna.

Govorili smo o njihovem položaju z raznimi trgovskimi nastavljenici raznih strok in so nam pripovedovali tako-le:

»Poglejte samo trgovske potnike, kako so padli. Koliko je bilo na slovenskem ozemlju pred vojno trgovskih potnikov? Kvečjemu kakšnih šestdeset! Vsi so dobro zaslužili in kamor je prišel trgovski potnik, povsod so ga dobro sprejeli. Ako je prišel zastopnik kakšne veletrgovske s svojimi vzorci v kakšen kraj, je bil vsak trgovec njegove branje užaljen, ako se ni zglasil pri njem. Bili pa so tudi taki zastopniki, ki so se obiskovali samo izbrane trgovce, vsakomur niti niso hoteli oddati svojega blaga, tudi, če je bil zanesljiv plačnik. Lepa provizija, stalne plače, dobre dnevnice, vse to je lajšalo delo trgovskim potnikom in marsikateri od njih si je prihranil celo malo premoženje in se osamo-svojil.

In danes? Po deželi se je razlila cela armada raznih zastopnikov. Komur spodleti v drugem poklicu, kdor postane brezposeln, kdor je ob drugo službo, vsakdo hoče in tudi postane zastopnik te ali one trdke. Trgovski potniki, kolikor je še starih in dobro vpeljanih, so se sicer združili in se proti »inflaciji« v svojem stanu krepko bore, toda močno so prizadeti. Na tisoče in tisoče je v Sloveniji takih »zastopnikov«, ki ne hodijo samo od trgovca do trgovca, temveč tudi od stranke do stranke. Kdaj se je pred vojno zrodilo, da je obiskoval stranke človek, ki se je predstavljal za zastopnika ali trgovskega potnika in ponujal na prodaj posamično milo, kavo, ciklorjo, razna čistilna sredstva, čevlje, manufakture itd.? To je bilo pred vojno trgovskemu potniku pod častjo. Dandanes pa se mora potnik celo tako daleč ponižati. Ne seveda vsi, toda koliko jih je, ki hodijo s kovčki no deželi in ponujajo blago za obleke kar na lieu mesta ljudem? Posebno nekateri hrvatski zastopniki iz Zagreba so vsiljivi, zlasti taki s krivim nosom.

Poleg gmotne strani trpi potniški stan tudi na padcu svojega ugleda. Ako ni potnik res dobro vpeljan, ga trgovci že nerad sprejme. Reden odgovor iz ust trgovca je sedaj: »Ne potrebujem nič. Pridite morda čez mesec dni!« Huda konkurenca je povzročila, da so padle provizije na nižji odstotek, padle so dnevnice, o stalnih plačah pa je možno govoriti samo le še pri nekaterih večjih trgovcih. Mnogo škodo so potniškemu stanu povzročili tudi razni nereelni zastopniki, ki so prav sleparili stranke, zlasti taki, ki so ponujali srečke, razne papirje na obroke, dalje razne izdaje tujih knjig in tako dalje. Posledice se močno poznajo in trgovski potniki bodo imeli mnogo dela, preden bo njihov stan okreval od posledic.

Se slabše pa je z drugimi trgovskimi nastavljenici. Ali si predstavljate, kaj je bil pred kakšnimi petdesetimi leti »komis«? Ta beseda se dandanes uporablja skoraj v prezirljivem pomenu, toda tedaj je bil »komis«

to je trgovski pomočnik, velik gospod. Vsak trgovski pomočnik je imel dobro plačo, pri trgovcu se razne ugodnosti in vsak je imel tudi upanje, da se prej ali slej osamosvoji. Posamezne trdke so dajale svojim nastavljenicem dopuste, ki niso zaostajali za dopusti državnih namestencev. Službe so bile stalne, saj je vsak gospodar le gledal, da obdrži pridnega in vestnega uslužbenca čim dalje. Čim dalj pa je bil nastavljenec pri gospodarju, tem večjo plačo je imel, kar je naravno. Tako je bilo še pred vojno.

In danes? Trgovski pomočnik je večji revež kakor katerikoli drugi. Ne samo, da mora opravljati težje delo, tudi tako, ki se ga pred vojno nihče od izučnega osebja ni dotaknil, so njegovi dohodki padli na minimalno višino. Koliko je v Ljubljani trdka, ki plačujejo svoje nastavljenice pošteno in primerno njihovega dela? Morda jih ni niti toliko, kolikor je prvotno na obeh rokah. Vsa druga ogromna večina pa je pahnjena v strašno bedo, ki je tem strašnejša, ker mora ostati — skrita. So nekateri gospodarji seveda ne vsi, ki skrajno slabo plačujejo svoje nastavljenice, poleg tega pa jih še izrabljajo. Nekateri trgovci plačujejo na pr. trgovske pomočnike po 300 Din mesečno, to je kovača na dan. Tak pomočnik živi navadno pri starših, ker ne zasluži niti za hrano, komaj sebi za obleko. Ni pa v trgovini samo od 8 zjutraj do pol dne od 2 do 6, njegov delavni čas se prične redno pol ure prej, po 6 zvečer pa mora še delati zavoje, urejati trgovino,

Zagonetna smrt v vodnjaku

Ljubljana, 17. julija.

Ko so davi okoli 5 pri hiši št. 10 v Podgorici hoteli zajeti vodo iz vodnjaka, so našli na trdnem predmet. Gospodinja je pogledala v vodnjak, vsa prestrašena je odskočila, kajti v vodnjaku je zavrlo moško truplo. Takoj je bila vsa Podgorica alarmirana. Poklicani so bili tudi orožniki iz Dola. Truplo so potegnili na suho in kmalu so dognali identiteto utopljenčeve. Bil je to vaščan, 51-letni Vinko Majdič, ki je zadnji čas stanoval na Ježi pri Črnučah.

Orožniki so natančno pregledali utopljenca. Dognali so, da ima v zatilniku 2 rani, dolgi 3 do 4 cm. Odredili so, da je bilo truplo prepepljeno v mrtvašnico. Takoj so o tem obvestili tudi državno pravdnštvo. Nato so že dopoldne

uvredli prve poizvedbe, kako je Majdič tako tragično mogel končati svoje življenje, kajti bil je drugače miren in soliden mož. Dognali so, da je imel snoči pri sebi še precej denarja, a pri njem sedaj niso našli niti dinarja. Tudi računskega listka, s katerim je bil večerj nakupil moko, ni bilo pri njem. Ta okolnost, da niso pri njem našli denarja, je podkrepila sum, da je bil Vinko Majdič nasilno vržen v vodnjak, poprej pa še oropan. Pa tudi rane kažejo na nasilno smrt. Popoldne je prišla v Podgorico sodna komisija pod vodstvom preiskovalnega sodnika g. V. Prohinarja. Obdukcija in nadaljna preiskava bosta pač dognali, če je Majdič po nesreči padel v vodnjak ali pa je postal žrtev kakega roparskega napada.

Nacionalizacija židov v Jugoslaviji

V Belgradu se je v sporazumu z »Narodno odbrano« sestavil odbor uglednih židov z bivšim pomočnikom finančnega ministra Avramom Levičem na čelu. Ta odbor bo tvoril pododsek »Narodne odbrane«. Dva člana odbora vstopita v glavni odbor »Narodne odbrane«, medtem ko bosta dva člana uprave »Narodne odbrane« člana tega židovskega akcijskega odbora. O nalozah tega odbora se poroča: »V zionistični internacionali je znano, kako se je postopalo z židi prej v Srbiji in danes v Jugoslaviji. Večkrat se je tudi na visokih zionističnih mestih poudarjalo, da Jugoslavija nadaljuje širokogrudno politiko enakopravnosti židov z drugimi državljani, enakopravnosti, kakor so jo židje uživali v Srbiji. Kot »Srbi židovske vere« so ti v preteklih vojnah padli za deželo, v kateri so zrastle in v kateri so imeli svojo domovino. Medtem pa številni židje, posebno v krajih onstran Save, Drine in Donave niso taki, kakršni bi morali biti z ozirom na dalekosežne pravice, ki jih uživajo. Celo danes, po petnajstih letih, je veliko takih, ki niso smatrali za potrebno, da bi se naučili državnega jezika, in se ne čutili v potrebni meri kot člani skupnosti. To je stare belgajske žide ogorčilo. Zato so ustanovili odbor, ki bo izvedel akcijo za nacionalizacijo židov. Židje bodo morali ostati zvesti sinovi te dežele ali pa bodo morali samim sebi pripisati krivdo za neprijetnosti, katerim bi mogli biti v bodoče izpostavljeni. S to parolo namerava gospod Levič v kratkem obiskati vse židovske naselbine v Jugoslaviji, predvsem v velikih središčih Vojvodine, da vsem židom zakliče, naj se zbere pod nacionalnim geslom »Narodne odbrane« in

prepoje svoje otroke z jugoslovanskim duhom. Seveda nihče ne misli na to, da bi žide odvrnil od njihove vere ali od njihovih verskih tovarišev v Palestini. Akcije plemenitih ljudi lahko vsakdo podpira. Vsakdo lahko, naj se zgodi, kar hoče, podpira svoje ljudstvo ob bregovih Jordana, pozabiti pa pri tem ne sme, da nudi Jugoslavija velikemu številu židovskih državljanov kruh in možnost za službo. In ker tako, ima Jugoslavija pravico zahtevati od teh svojih državljanov spoštovanje in lojalnost.

Nekaj iz borbe za občinski sedež

Stična, 16. julija.

Boj za sedež občine traja pri nas že delj časa. Za sedaj še ne vemo, kdo bo zmagal. Na vsak način bo morala merodajna oblast podpirati željo večine, ki je za sedež v Stični, kjer se nahajajo vsi javni uradi (župni, poštnoobrojavni urad, šola). V Stični se zbira ob nedeljah in praznikih ljudstvo cele fare in ima tako priliko, da opravi istočasno svoje zadeve pri občini. Seveda to ne gre v račun znameniti lvančni gorici, kjer bi bilo kmalu več gostiln kakor hišnih števil. Tudi tem gostilničarjem ni namreč prizanesla kriza in bi zato srčno radi dobili v svojo sredo občinski sedež, da bi na njegov račun prodali kak »firkeljo«. Zato iščejo vseh močujočih vzrokov za dokaz neprimernosti Stične za občinski sedež. Toda tudi zadnji mane-ver, da je občinska pisarna v neprikladnem skritem kraju, jim ni prinesel zaželenega uspeha, ker imamo v Stični primernih prostorov na izbero — tudi ob glavni cesti tik poštne urada.

Olajšanje po vsakdanjem delu nudi Union čokolada

80 let svetotrojiškega samostana

Sv. Trojica v Slov. gor., 16. jul.

Prihodnji ponedeljek, dne 23. julija poteče 80 let, odkar so prišli med nas skrbni dušni pastirji, redovniki, duhovni sinovi sv. Frančiška Asiškega. Zelo zapušteni smo bili tedaj Trojičani. Od l. 1828. do l. 1853. so farani, zlasti tržani, pošiljali prošnje sekovskemu škofu, naj jim pošlje vendar le duhovnikov, ki bi oskrbljevali romarsko župnijsko cerkev, popravili razpadajoče svetišče sv. Trojice in vodili farane k večnemu zveličanju. Leta 1854 je bila njih zadnja prošnja uslišana. Prišli so frančiškani: p. Bruno Jesih, p. Celestin Fošner, p. Benigen Andrešek, p. Tomaž Zunič in dva bratra. S svetim spoštovanjem so verniki gledali prihajajoče menihe, častiljive postave, kakršnih v teh krajih ljudje še nikdar niso videli. Z nepopisnim veseljem, slovesnim zvonjenjem, z godbo in streljanjem, so jih farani sprejeli. V cerkvi zbrani farani so enoglasno slovesno ponovno objubili svojemu prvemu župniku p. Brunonu Jesihu, da bodo, kjer koli bo mogoče na vso moč pomagali in podpirali ubožne redovnike, svoje dušne pastirje. In svojo besedo so držali, pomagali so. Z božjo in dobrih faranov pomočjo se je zunaj in znotraj znamenarjena cerkev od leta do leta popravljala in lepšala, tako da smemo sedaj po 80 letih ponosno reči, da je danes cerkev sv. Trojice kraljica in kras vseh Slovenskih gor. Koliko duhovnih dobrot in milosti, koliko božjega blagoslova smo mi Trojičani in premmogi romarji prejeli v tej cerkvi po skrbnih dušnih pastirjih, sinovih sv. Frančiška, to se ne da dopovedati. Leta 1904 smo nad vse slovesno praznovali 50 letnico, katere se še prav mnogi spominjajo. Letos pa bomo, če tudi bolj skromno, praznovali 80 letnico, namesto v ponedeljek 23. julija, že v nedeljo 22. julija. Bogu in njegovim namestnikom, našim dušnim pastirjem, se hočemo hvaležne skazati za božji blagoslov, katerega so nam s svojo molitvijo vsa leta na nas klicali z nebes. V ta namen bo v soboto zvečer eno uro slovesno zvonilo. V nedeljo ob pol 10 bo imel g. dekan, kn. šk. duh. svetnik Franc Gomilšek slavnostni govor, nato pa slovesno sv. mašo v »zahvalo« sedanji župnik p. Ernest Jenko. K sklepu bomo zapeli iz vsega srca zahvalno pesem: »Tobe Boga hvalimo«. Vabite se vse družbe in društva k tej zahvalni slavnosti.

† Lojze Jereb

Sp. Brnik, 16. julija.

V petek popoldne, ko je nevihta z bliski in gromi razkazovala silno moč in neomejeno oblast Stvarnika in s težki curki divje bičati polno pšenično klasje, se je za zvonovi, ki so opominjali sosesčane, naj molijo, da bi jih Bog obvaroval tresca in toče in hude ure milo ogasil mali zvon in prosil vse, ki so pred neukrotljivimi silami narave pribežali v vas, in vse, ki so vedrili pod drevjem in kozolet

okrog vasi, naj molijo »za to dušo, ki se je sedaj s tega sveta ločila«. Lojzeta ni bilo več! Mlado življenje, ki je brez najmanjše tožbe na suhih ustnicah molče in za čuda vdano ob gostolenju ptic in cvetju travnikov že mesece in mesece usihalo, je prav tako molče, skoro neslišno usahnilo. Pšenica zori!

Ljubil je domačo zemljo! Ne samo Trdino, kjer je srkal v svoja slabotna pljuča vonj po smrekah, ne samo polje okrog domače vasi, ki ga je tolikokrat premeril s počasnimi korakom, za vso slovensko zemljo, od Brd pod goriskim solncem pa do zadnjih slovenskih vasi tam nekje ob vhodu v ogrsko ravan, je imel odprto srce. In ko je njegov glas že pojmal in postal le še slaboten šepet človeka, ki se poslavljaja, se je še vedno živo zanimal, kako se tej zemlji godi in kako bo v bodoče z njo. Pa čeprav se iz nje, kakor je močna in zdrava, ni mogel nasrkati telesnega zdravja, ni bil nevoljen na njo, le žalosten, ker ji ni mogel posvetiti svojega ostrega razuma in jeklene volje.

V vse njegove študije na gimnaziji, še bolj pa na univerzi, je od časa do časa brezobzirno posegla zavratna bolezen in prekinjala njegovo delo. On pa se je z isto voljo kakor študija oklenil življenja in živel — do absolutorija! In sedaj, tik pred moškim korakom v večji svet, pred težkim delom na širokem polju naših narodnih potreb ga je Bog nežno vzdignil v svojo prostrano dlan in varno prenesel v večno življenje samo! Končal je življenje slovenskega študenta, katoliškega akademika (bil je član »Danice«), ki ga je zadnje mesece plačeval vsak trenutek s silnim trpljenjem, končal študije in se v tihih bolečinah pripravljaval na konec vsega zemeljskega, o katerem je vedel, da mora priti. Mlad po letih je v boleznih zrastle v moža, ki se je — večkrat okrepčan s sveto Popotnico — prikopal do največje skrivnosti krščanstva: žihaga trpljenja. O tem je zapustil prav tako tiho pričo, svojo sestro, ki je delila z njim brilnosti dolgega slovesa s tako požrtvovalnostjo, kakršne je zmogočno samo dekle, ki se zaveda, da nadomestuje mater!

Sedaj Lojze počiva! Z muko je poslednjič segel po sapo, zaprl oči in se umiril. Kakšen mir! Bel kakor sneg je ležal na mrtvaškem odru z rožnim vencem in križem v rokah — edinim orodjem, s katerim si kmet utira pot do Boga — v luči sveč in vonja rož, ki klijajo iz prsti domače zemlje, na kateri on ni mogel uspevati, pa je bil kljub temu ves poln njegovega duha.

V nedeljo popoldne so ga položili v jamo, materi v objem in k bratom, in navelili nanj prsti in zemlja bo počasi, obzirno, v skrivnostnem snovanju použila njegovo telo, ker ga on ne potrebuje več.

Lojze, naj bo lahka Tvojem telesu brniška zemlja, katero si tako neizrečeno ljubil, Tvoji duši pa — PAX et BONUM!

Liubljanske vesti:

Velik uspeh protibrezbožne razstave

V ponedeljek zvečer je bila zaključena razstava, kakršne še ni videl svet, razstava, ki predstavlja borbeno brezbožnost, kakršne svet doslej še ni poznal. V teku devetih dni je razstavo obiskalo 2495 oseb, kar pomeni popolnoma nepričakovan uspeh. Ko so v Ženevi sklenili, da v srednji Evropi razstava nastopi najprej v Ljubljani, so računali, da ima Ljubljana 80.000 prebivalcev in da bo razstavo v teku 14 dni obiskalo okoli 1800 ljudi. A Ljubljana ima samo okoli 60.000 prebivalcev, o počitnicah pa še veliko manj. Uspeh je toliko bolj presenetljiv, ker je o velikih počitnicah zelo neugoden čas za take razstave. Velike zasluge za uspeh razstave imajo zlasti poštvalni voditelji po razstavi, ki so iz idealne verske gorečnosti žrtvovali toliko dni, da so občinstvu pojasnjevali pomen razstave in s tem privabili še nove obiskovalce.

Razstava je mednarodna prireditelja. Predstavitelj mednarodnega odbora so dobili najboljši vtise o Sloveniji. S posebnim priznanjem poudarjajo, da je slovensko občinstvo pokazalo globoko umevanje krščanstva in najdražjih krščanskih svetin; to je inozemcem dokaz globoke vernosti, idealnosti — in kakor pravijo Rusi »duhovnosti« — slovenskega ljudstva. Zato je razstava tudi z domovinskega stališča velik uspeh.

O razstavi so jako simpatično poročali vodilni

2 milijona in pol za sadje

Ljubljana, 17. julija.

Ljubljancem so postali veliki ljubitelji domačega, svežega sadja. Sadni trg je od leta do leta vedno bolj založen s sadjem. Trg pa je hkratu prav dobro merilo za letino. Sadna sezona dosega polagoma vrhunec. Letos je izredno živahna in bogata. Prava sadna sezona za domače sadje se pričinja navadno maja in traja tja do konca oktobra. Vremenske prilike vplivajo tudi na sadni trg. Lani je bilo pomladansko vreme za sadje prav slabo, zato je lani maja Ljubljana porabila odnosno uvozila 35.977 kg domačega sadja, letos pa že 77.438 kg. Lani junija 120.980, letos junija 311.040 kg. Pač ogromna množina najraznovrstnejšega sadja od češenj, jagod tja do marelic, breskev in drugih sadežev. Sedaj v juliju se pričinja že živahna sezona za jabolka, hruške in grozdje. Hruške so letos po mnogih krajih Slovenije prav dobro obrodile. To se pozna tudi na trgu, kajti hrušk je vedno več.

V I. semestru je Ljubljana uvozila že 497.892 kg raznega domačega svežega sadja. Cene sadja so bile najraznovrstnejše, tako od 1—16 Din za kg. Če vzamemo približno in splošno ceno 5 Din za kg, je pač Ljubljana izdala letos že za sadje 2.509.460 Din. Na vsakega Ljubljancana pride približno 8 kg sadja, a vsak Ljubljancan je izdal že letos za sadje 42 Din. Lani je Ljubljana v prvih 6 mesecih porabila le 400.910 kg sadja, torej za 96.982 kg manj ko letos.

„Pecion“ praešek za pranje je domač, boljši in cenejši

Železniški upokojeni uradniki pozor! V zvezi z novim pravilnikom o voznih olajšavah se pozivajo vsi upokojeni uradniki, kakor tudi vdove uradnikov, da nemudoma predložijo svoje, kakor tudi rodbinskih članov legitimacije v računski pisarni glavnega kolodvora, da se po pravilo po novem pravilniku. Obenem je potrebno prinesiti s seboj potrdilo o šolski kvalifikaciji. Na glavnem kolodvoru oddajo svoje legitimacije samo oni upokojeni uradniki in vdove uradnikov, katerih legitimacije so bile za l. 1934 oddane v prolongacijo na glavnem kolodvoru. Ostali oddajo svoje legitimacije na onih službenih edinicah, kjer so bile za l. 1934 prolongirane.

Javno stenografično tekmovanje priredi Christofor zavod v svojih šolskih prostorih na Domobrski cesti 15 prihodnji petek, dne 20. t. m. zjutraj ob 8. K tekmi se vlnudno vabijo starši gojenk in gojencev ter vsi, ki se zanimajo za stenografijo. Vstop prost.

Nekdanji Auerspergov dvorec. Med metno občino in bansko upravo še vedno tečejo pogajanja za prodajo, odnosno nakup nekdanjega Auerspergovega dvorca v Gosposki ulici. Grofje Auerspergi s Turjaka so imeli ta dvorec za fidejkomisno last. Dvorec je jako star. V zemljiški knjigi okrajnega sodišča je l. 1836. za-

srbski listi »Politika«, »Vreme« in »Štampa«. Po zaključku razstave je prišel po informacije še zastopnik belgajske »Pravde«. Razume se, da bodo vesti o izrednem uspehu razstave prodrle tudi v inozemstvo.

Predstavitelj mednarodne zveze »Pro Deo« je iz Ljubljane odpotoval v Maribor, kjer bo že v sredo začel pripravljati prireditelje razstave v Mariboru in Celju.

Katoliški Slovenci so s požrtvovalnim sodelovanjem pri razstavi nazorno dokazali, da so pripravljeni za prijateljsko krščansko sodelovanje s pravoslavnimi sodelavci v obrambo osnovnih krščanskih načel in temeljev krščanskega družabnega reda. Vodilni srbski cerkveni krogi so v Ljubljano poslali posebnega odposlanca, da je ogledal razstavo in proučil pogoje za uspešno prireditelje.

Ni brez pomena, da je mednarodni odbor »Pro Deo« vprav Ljubljano izbral za prvi nastop te razstave v srednji Evropi in še dalje na jugu. V Ljubljani je namreč mednarodno priznana ognjišče idealnega dela za krščansko edinstvo proti grozeči nevarnosti brezboštva. To mednarodno priznanje naj nam bo v pobudo za nadaljnje idealno delo v tej smeri.

beležen kot lastnik Jožef grof Auersperg, stare knjige pa navajajo še druge lastnike. Zadnji lastnik dvorca je bil grof Herward Auersperg, ki je januarja 1928. prodal dvorec takratnemu oblasnemu odboru. V zemljiški knjigi je sedaj kot lastnica zapisana Ljubljanska oblast, katere pravna naslednica je banska uprava. Kaj namerava namestiti mestna občina v dvorec, še ni odločeno. Nekateri so za to, da se tam ustanovi mestni muzej, drugi pa zagovarjajo stališče, da naj se v dvorec koncentrirajo razni, po mestu raztreseni magistratni uradi.

Sodne takse pri ljublj. okrajnem sodišču. Izkaz o vplačanih sodnih takсах za junij navaja, da je bilo pri ljubljanskem okr. sodišču plačano za razne sodne takse v kolikih 118.841 Din. Oba eksekucijska oddelka zaznamujeta za junij 34.009 Din. Pravidarji so izdali za civilne tožbe na kolikih 24.587 Din, za razne zemljo-knjižne transakcije pa je bilo junija plačano 28.895 Din. Za legalizacije podpisov in poverila listin so stranke plačale na kolikih 13.940 Din. Zadnje dneve je na pisarno okr. sodišča prav velikanski naval strank, ki predlagajo v poveritev prepise raznih spričeval. Dnevno je do 100 strank.

Dva ponesrečenca. V Slomškovi ulici je plezal 18-letni osmošolec Viktor Korošec, stanujoč v Kolodvorski ulici 18, po neki lestvi. Lestev pa se je pod njim spodmaknila in Korošec je padel na šipe ter se močno porezal po obrazu, po rokah in telesu. — Podobna nesreča se je pripetila 36-letnemu samostojnemu snajžniku oken Antonu Danetu iz Žibertove ul. 29. Dane je čistil neko izlozbo v Tavčarjevi ulici 1, pri tem pa se mu je spodmaknila lestev. Pri padcu si je Dane zlomil roko. Oba ponesrečenca je prepeljal v bolnišnico reševalni avto.

Jeza pekovskega pomočnika. Med pekovskimi pomočniki vlada velika nevolja zaradi tega, ker nekateri peki še vedno pečejo kruh v noči od sobote na nedeljo. Tako je neki pekovski pomočnik iz jeze vrgel v neko pekarno v Šiški pomoči debel kamen, ki je razbil šipo in lahko ranil pomočnika, ki je delal. Nenavadnega »atentatorja« so prišli in ga izročili policiji. Prijeti pomočnik je prostodušno izpovedal, da je vrgel kamen iz protesta proti nočnemu delu. Kljub temu bo imel sitnosti.

Odpejano in najdeno kolo. N. N., mizar, stanujoč na Privozu št. 16 v Ljubljani, je prijavil polic. stražniku, da mu je bilo v ponedeljek iz veže zavarovalnice »Croatia« odpejano kolo. Konzumno društvo na Kongresnem trgu je pa javilo, da stoji v njeni veži od ponedeljka dopoldne kolo št. 4519, nakar je polic. stražnik Ivan Smolnikar konstatiral identičnost in oddal kolo lastniku. Pogrešana je le svetilka, katero si je uzmovil očividno prilastil. Kolo je bilo sicer zaklenjeno, uzmovil je pa celo zaporno napravo zaobrnil in na ta način dobil prosto kolo brez ključa. Pozornosti torej tudi pri zaklenjenem kolesu ni odveč.

Ubegli arestant. V Logatcu so orožniki prijeli pred tedni iz bolnišnice pobegelega arestanta Avgusta K., bivšega trgovskega potnika, ki je bil v preiskavi zaradi večjih in manjših tatvin. Logaški orožniki so ga privedli nazaj

Mariborske vesti:

6 mesecev tujskega prometa

Bilanca prvega polletja v mariborskem tujskem prometu je zanimiva. Izkazuje skupno število 12.956 prenočnin, kar je za Maribor in njegov tujskoprometen položaj razmeroma malo. Upoštevati je sicer pri tem, da je tujski promet v Mariboru v drugi letni polovici živahnejši, vendar prevelikih razlik ni. Zanimiva pa je ta bilanca obenem radi tega, ker nazorno prikazuje tujsko gibanje z ozirom na inozemske obiskovalce. V prvi polovici leta se je v Mariboru priglasiло skupno 9540 ljudi, in sicer od tega: 3561 Jugoslovancev, 1713 Avstrijcev, 323 Čehoslovancev, 321 Nemcev, 13 Francozov, 9 Rumunov, 1 Grk, 57 Poljakov, 17 Rusov, 203 Italijani, 84 Madjarov, 15 Angležev, 47 Američanov, 15 državljanov iz nordijskih držav ter 35 ostalih inozem-

Zaključek sadnega kongresa. Tridnevni kongres sadnih izvoznikov in trgovcev, ki se je vršil v Mariboru od sobote do ponedeljka, se je v ponedeljek zaključil s pozdravnim večerom, ki ga je priredilo mariborsko Združenje sadnih trgovcev inozemskim gostom. Večer se je vršil v hotelu Meran ter so se ga udeležili tudi oficijelni predstavniki na kongresu zastopanih ministrstev iz Belgrade.

Poročila sta se v Belgradu pri ljubljani igralce mariborskega Narodnega gledališča g. Maks Furijan in gdnja Daisy Tieschler.

Smrtina žetev. V Prešernovi ulici 1 je umrla gospa Marija Vidmar, soproga upokojenega podpolkovnika in uradnika Mestne hranilnice. Naj počiva v miru!

To je sportnik! V našem uredništvu nas je pozdravil praški kolporter Jožef Stastny, ki ima za seboj zanimiva potovanja. Letos je v 90 dneh napravil 2086 km dolgo pot iz Prage v Rim, potem pa je udaril preko Napolja. Barja v Dubrovnik ter mimo Mostarja, Sarajeva, Beograda v Zagreb in Maribor. 70 km dolgo pot iz Laškega v Maribor je na pr. napravil v enem samem dnevu. Povprečno prehodi dnevno 60—70 km. G. Stastny je član »Češkoslovaške federacije pešcev« ter je že parkrat napravil takle tisočkilometerski »izprehod«. Lani je prehodil pot iz Prage v Zagreb v 27 dneh! V Rimu je bil že trikrat, vsakokrat peš in vse trikrat je videl sv. očeta. Na letošnji poti v Rim si je zaslužil italijansko priznanje medaljo, ker je v Moti di Livenza rešil iz valov reke malega otroka. Iz Maribora je odpotoval še včeraj naprej v Avstrijo ter gre preko Dunaja v Brno, Zlin in v Prago. Na potovanju pa združuje prijetno s koristnim, da nosi za reklamo Batinje gumijaste čevlje.

Ali naj občina tudi te podpira? Državnim in zasebnim uradnikom je mariborska občina svoječano olajševala zidanje lastnih domov s prevzemom 75% jamstva za gradbeni kredit. Ko večina novih posestnikov obveznosti ni mogla izdati, je faktično danes mestna občina solastnica ogromnega števila malostanovanjskih hiš v Mariboru. Prodaja takih hiš v druge roke se more izvršiti le z odobritvijo občine in banovine. Na ta način si je svoječano pozidal vilo v Rosinovi ulici prof. Schweiger ter jo kasneje s pristankom občine prodal g. Kosmu iz Dravogradu. Zadnje čas: pa je bila zopet prešla v tuje roke, pa brez vednosti občine. Kupila sta jo nemška emigrantka iz Hamburga, na čijih imeni je bila v zemljiški knjigi prepisana. Zanimivo pa je pri tem, da je občina zainteresirana pri tej viš. e skoro 100.000 Din, ki so vključeni. Oba nova lastnika sta bogata človeka. Zakaj jima občina potem še nudi na tak način podporo, je vsekakor uganka.

Mali harmonikarji mariborski so zaključili svojo uspešno turnejo ter nam poslali pozdrave iz Splita, kjer so nastopili zadnjič. Zeli so ogromne uspehe na Krku in Rabu in prav tako v Splitu ter navdušili sedaj tudi Dalmacijo s svojo pesmijo in otroško milino. Do Sušaka jih je spremljal njihov prijatelj, kompozist Emil Adamič. Pišejo, da so jih v Dalmaciji nosili kar na rokav.

Uspela gasilska vaja. Gasilska župa »Desni dravski breg« je imela svojo veliko vajo v Račah. Ob tej priliki se je vršilo tudi župno zborovanje, ki se je pričelo s sv. mašo na prostem. Zborovanje je vodil župni nadnik Klemenčič. Po zborovanju je bila velika gasilska vaja, pri kateri je sodelovalo 9 gasilskih društev, ki so pokazala vsestransko izvečbanost in dobro oborožitev z moderno gasilsko opremo. Vaja se je vršila na postopu tovarne olja v Račah. Zanimivo so bile zlasti demonstracije poklicnih gasilcev mariborske železniške delavnice, ki so nastopili s plinskimi maskami. Skupno je nastopilo pri vaji 115 gasilcev.

5000 km na konju. V Mariboru imamo zanimivega gosta — romunskega časnika g. Jakoba Klenina iz Bukarešte, ki je na potovanju skozi države Male zveze. Potuje pa na konju — polokrvnem arabu »Golden Boy«. Jezdeca in konja so sprejeli častniki 32. art. polka v Mariboru kot svojega gosta. G. Klenin se je napotil iz Bukarešte

cev. Številke o inozemskih posetnikih kažejo, da tvorijo glavni kader še vedno Avstrijci ter bodo tudi še dolgo v bodoče glavni inozemski obiskovalci Maribora. Med brati Slovani ima Maribor prav za prav le neznanost število prijateljev. Razmeroma mnogo je Nemcev in Italijanov ter Američanov, ki so pa večinoma naše narodnosti. Posel, ki jih je privedel v Maribor, je večinoma trgovskega značaja. Pravih turistov — takih, kot si jih v Mariboru v interesu našega tujkega prometa želimo — je le malo med njimi. Zanimiva je statistika nočnin. Nad 2 pa do 8 dni je prenočevalo v Mariboru 4253 ljudi, od 8 do 14 dni 230, od 14 dni do 4 tedne 113, nad 4 tedne 27, eno noč pa 7373; skupno število nočnin je, kot že omenjeno, 12.956.

21. aprila ter je prejezdil vso Poljsko, Češkoslovaško in Avstrijo. Iz Maribora se poda čez Varaždin in Osijek v Belgrad, od tam pa čez Turn Severin v Bukarešto, kamor misli dospeti 1. septembra. Skupno je sedaj na potovanju že štiri mesece. V tem času je predsedal celih 59 dni v sedlu. Na vsake tri dni jahanja sledi en dan počitka, v mestih pa se zadrž. tudi več dni. Celokupna dolžina poti bo znašala 5400 km. Dve tretjini poti je že napravil in to brez vsake nezdode ali neprilike. O potovanju samem govori z največjim navdušenjem ter je bil doslej še povsod silno zadovoljen s sprejemom. Po povratku domov namerava svoje doživljaje opisati.

Izredni občni zbor mariborskih gasilcev je zopet preložen. Zakaj?

Puhtike se preseli. G. Berdajs se namerava še pred določenim rokom izseliti s svojo trgovino iz mariborskega gradu. Kakor doznavamo, pride v te prostore, ki bodo prenovljeni in lepo urejeni, pisarna Tujskoprometne zveze. Prostor bo za tujskoprometne namene najprimernejši.

Nesreča ne počiva. Pri gradnji Rosnerjeve tovarne v Melju se je ponesrečil delavec Leopold Jenko. Pri padcu si je zlomil desno nogo nad kolonom ter so ga reševalci prepeljali v bolnišnico.

Porast cen sadnih zabojev. Cena sadnih zabojev, ki so se do nedavna veljali 5 Din, je radi težkoč, ki se delajo v Nemčiji pri uvozu rinfuza naloženim jabolkom, nenadoma poskočila. Proizvajalci zahtevajo sedaj za zaboje po 7 Din.

Maistrovi bori bodo imeli prvi redni letni občni zbor dne 5. avgusta v Mariboru.

Central prenovljen. Lastnica kavarne Central, gospa Stickerjeva, je dala notranjost kavarne zelo okusno in lepo prenoviti.

Vlonileci so obiskali posestnika in gostilničarja g. Alojza Schickerja pri Sv. Marjeti. Olajšali so mu pisalno mizo za 3 jurje, ki so jih našli v predalu.

Litija

Stalno nazadovanje gospodarskega položaja litjskih predilničarjev. V zadnjem času se nevdružno širi med našimi predilničarji vest, da misli ravnateljstvo litjske predilnice ukiniti delo na dva pasa, tako, da bi pričeli delati le na en pas, ter to utemeljuje z izgovorom, da ne dobi tovarna dovolj deviz za nakup bombaza v inozemstvu. V soboto so imeli zaupniki predilničarjev sestanek, na katerem so se posvetovali o ukrepih, ki bi jih morali naši delavci zavzeti, če bi ravnateljstvo res hotelo ta, za naše itak skrajno slabo plačane delavce, ukrep uveljaviti. Apeliramo na merodajne faktorje, da ukrepe vse potrebno, da ne pride do tega ukinitja obrata, ker bi bilo na ta način nad 200 delavcev ob že itak skrajno reduciran zaslužek. Vsekakor se nam čudno zdi, da obratujejo druge tekstilne industrije s polno paro, le pri nas v Litiji se obratno ravnateljstvo vedno bori s težkocami, ki so le na škodo delavstva.

Selca nad Škojjo Loko

V sredo, 11. julija je umrl splošno priljubljeni sodar g. Joško Nastran. Vzrok njegove prrane smrti je bila možganska kap. Rojen je bil leta 1892 v Studenem nad Škojjo Loko. Pokojni Nastran ima velike zasluge za prosep gasilstva v Poljanski in Selški dolini. Tako je tudi domače društvo vedno in povsod računalo na njegovo pomoč, katero je pa tudi res prav od srca rad nudil. Kako velik ugled in spoštovanje je užival v svojem kraju, je jasno pričel njegov pogreb, ko so se mu na poslednji poti vsaj deloma lahko oddolžili sovaščani za njegovo veliko ljubezen do bližnjega. Kot vojak so je udeležil svetovne vojne ter bil tudi član Zveze bivših bojevnikov, gasilskega društva in sodarske zadruge. Kot zaveden obrtnik je tudi sodeloval pri anovanju in delu sodarske zadruge na Češnjici. Pokojni zapuščila vdovo in štiri otroke v nežni mladosti od petih mesecev do 12 let. Naj bo dobremu pokojniku lahka domača zemlja!

Kulturni obzornik

Verski problem vzhoda in zapada

Ko je bila prestopila kneginja Elizabeta Volkonskaja (umrla leta 1897) v katolištvo, je rekel cesar Aleksander III: »Zame ostane vseeno pravoslavna.« S temi besedami je izjemoma obvaroval soprogo svojega ministra onega preganjanja, ki so ga določale nestrpne ruske postavbe za prepovedano katoliško propagando. Toda vsemogočen oberprokuror sv. sinode Pobedonoscev je kneginjo smatral za »najnevarnejšo ženo na Ruskem«, in njeno življenjsko delo »Cerkveno izročilo in rusko bogoslovje« je bilo natisnjeno šele leta 1898 pri Herderju v Freiburgu, ker ni smelo biti objavljeno v domovini. Po Pobedonoscevu določen cenzor, prota Lebedev, predstojnik petrogradske Kazanske stolnice, je celo rekel: »To knjigo je spiskalo petnajst jezuitov, a kneginja Volkonskaja je samo posodila svoje ime.« Avtorjevo kratek predgovor se glasi:

»Pričujočo knjigo bo moral pozdraviti vsakdo, ki se zanima za cerkveno zedinjenje. Predočiti hoče vso narejenost onega prepada, ki loči po mnenju ruskih bogoslovcev rimsko Cerkev in vzhodno. V teku več stoletij so se vzgajali vzhodni kristjani v prepričanju, da prvotna cerkev sploh ni poznala nobenega nauka o prvenstvu rimskega nadpastirja, češ da je papeževa nadoblast nepostavna azurpacija, ki ne sme veljati za cerkvenemu izročilu zveste vernike. Rusko bogoslovje je

zadnjih dvajset let posebno vneto pobijalo cerkveno edinstvo. Uradni zastopniki »ruskega pravoslavja« se niso ustavljali pred nobenimi pomisleki, da bi utemeljili svoje dokaze: pačili so, nalašč krajsali ali tendencično izpopolnjevali izvorno besedilo ter ga samovoljno tolmačili. Nauk o vesoljni nadoblasti rimske stolice se je vsled tega vedno bolj zabrisoval v ruski bogoslovni književnosti.

Avtor pričujoče knjige razkrinkuje nepoštenost slednjih sredstev. Zato mora njegovo delo zadeni na sočutje ne samo pri zvestih sinovih katoliške cerkve, temveč tudi pri vseh, ki brez razlike verskega prepričanja in konfesije povsod pozdravljajo resnico, spoštujejo zgodovinarjevo vestnost, čislajo neustrašenost in boju zoper nehoteno nevednost in namerno temo ter hrepenijo samo po enem — naj bo luč.

Sin kneginje Elizabete, knez Aleksander Mihajlovič, nekdanji gardni polkovnik in vojaški zastopnik pri ruskem poslanstvu v Rimu, nadaljuje delo svoje matere. Zdaj je skromen katoliški duhovnik. Poučuje v vatikanskem vzhodnem zavodu rusčino in staroslavščino. Rimljani dobro poznajo visokega starca z lepo osvelo glavjo, ki skoro dnevno hiti k svojim predavanjem. V maju tega leta je objavil dva prva dela svoje velike razprave: »Katoličestvo i vostočnoje sv. predanije« (Katoličestvo in vzhodno cerkveno izročilo). Knjiga, ki je spisana v poljudni klasični rusčini, ni namenjena znanstvenikom, ki najbrž poznajo skoro vse objavljeno gradivo. A tem večje umevanje bo našla v onih širokih krogih pravoslavne ruskega občinstva, ki so mu predočili sedanjí dogodki vso najnost cerkvenega edinstva. Avtorjevo veliko zaslugu tvori ona preprosta jasnost, s katero zna po-

dati najtežje bogoslovno vprašanje Svoje dokaze zajema skoro izključno pri vzhodnih cerkvenih učiteljih. Avtorjevo spravljeni, vljudni značaj izključuje srdito polemiko, a dejstva govore sama zase. Tako čitamo v grškem izvirniku zgodovine efeškega okumenskega koncila: V seji navzočih papeževih legatit so se zahvalili (vzhodnim) očetom, ker so se slednji s svojimi vzkliki zedinili s papežem v duhu kot svetí udje pod sveto glavo.« V ruskem uradnem prevodu čitamo namesto tega: »pod edino glavo« (moralo bi stati »sveto«) in zraven v oklepaju je dodano: (Hristos.)

Tudi oni pravoslavni čitatelji, ki si ne bodo osvojili stališča o. Volkonskega, bodo morali priznati, da je vodila njegovo pero iskrena ljubezen do cerkvenega edinstva in trpeče domovine. Rusko emigracijo, kateri je pred vsem namenjena knjiga, bodo posebno zanimala poglavja o boljševiškem nauku, nacionalnih vprašanjih na področju ruskega imperija in katoliški očni ruske nacionalne zavesti. Priporočamo knjigo tudi našim čitateljem, ki se zanimajo za cerkveno edinstvo in usodo Rusije.

★

Dr. Jože Pogačnik: »Das katholische Schrifttum der Slowenen. Sonderabdruck aus »Katholische Leistung in der Weltliteratur der Gegenwart.« Herder et Co. Freiburg im Breisgau, 1934. Kakor smo že poročali, se je odločila založba Herder za izdajo kratke zgodovine celokupne evropske katoliške književnosti, v katero je všteta tudi slovenaka. Te dni smo prejeli odtis s pregledom sodobne slovenske katoliške književnosti. Sicer je odmerjen Slovencec izredno majhen prostor, vendar je uspešno Pogačniku z zgoščenimi odstavitki pokazati popolno podobo slovenske katoliške književnosti po

vojni. Avtor je pokazal stremiljenja in dela sodobne katoliške ustvarjalne generacije v pesmi, prozi, dramatik in kritiki in sicer v orisu celotne podobe, kakor tudi z oznako posameznih nastopajočih osebnosti. Studij je dodana tudi bibliografija opisanih zastopnikov slov. katoliške književnosti. K temu sestavku se bomo že povrnili, ko bomo spregovorili o celotni knjigi »Katholische Leistung in der Weltliteratur der Gegenwart«.

Pregled v angleščini. Zadnja številka »Slovenske revije« (The Slavonic Review), ki seznaja evropsko razumnost s slovenskimi problemi in kulturami, prinaša med drugim tudi nekaj sestavkov iz jugoslovanskega kulturnega področja. Pred vsem moramo tu omeniti prevod Pregljevčarice »Vikarja Matije poslednji gost« (Vicar Mathias's last guest). Prevod je oskrbel barones Zmajčič, Gospa Copeland je prevedla iz Kelemenove zbirke pripovedko »Lampret, čarostorelec«, Vasa Stajič je prispeval študijo »Jovan Jovanović Zmaj« itd. Številka je obsežna in lepo urejena.

Mesto umetnosti in duha v Parizu. Pariška delegacija umetnikov, znanstvenikov, tehnikov in višjih mestnih uradnikov se je te dni oglasila pri franc. notranjem ministru s prošnjo, da bi se čim prej zgradilo mednarodno mesto umetnosti in duha in sicer v pariski mestni četrti de Plaisance. Hiše tega dela mesta so nehygienične in pred razsulo. Prenovljena četrt pa bi nudila, tako se je glasila prošnja, znanstvenikom in umetnikom svetla stanovanja, delavnice, laboratorije in ateleje, kjer bi se duh umetnikov in znanstvenikov neovirano razgibal. Minister je obljubil pomoč.

V večeršnjem članku »Ob Shakespearju« je pomotoma izpadlo ime pisca Petra Malca.

Tragedija na vasi Sosed ubil svojega soseda

Ptuj, 17. julija.

Preteklo nedeljo proti večeru se je odigrala tragedija v Grunškovi v Halozah, ki je razburila vse ondoto prebivalstvo. Med Jožefom Kozelom, 52 let starim posestnikom, in Jakobom Pernekom, 37 let starim posestnikom in logarjem, je obstajalo sovraštvo, ki je prišlo navešeno dan do izbruha. Pernek je šel k Kozelu in zahteval od tega, da mu vrne bič, ki ga je Pernek izgubil. Kozel pa, da ga je baše našel. Kozel je porabil to priliko in pozval Perneka, da se radi neke poškodbe, ki mu jo je prizadel Pernek, poravnava. V tej zadevi teče namreč kazensko postopanje pri sodišču. Pernek pa o poravnavi ni hotel ničesar slišati, temveč je vzel puško z ramena, jo nameril proti Kozelu, rekoč: »Vidiš, to je moja poravnava.« Videc nevarnost, da ga Pernek ustrelil, je zgrabil za puško, nakar sta se začela po dvorišču suvati semintje. Med prerivanjem je Pernek padel, Kozel pa mu je stegal puško iz rok ter začel

s puško udrihati po Perneku toliko časa, da jo je zlomil, a Pernek je oblezel v mlaki krvi. Ko je Kozel opazil, da Pernek dviga glavo, je pograbil motiko in udrihal po njem toliko časa, da se ni več ganil, in nekaj trenutkov pozneje izdihnil. Na krike so prihiteli sosede, medtem tudi Pernekova žena s 3 otroci in njegov oče, da posredujejo. Kozel pa je tudi te nagnal, da se nikdo ni mogel približati. Končno se je Kozel odstranil, nakar so mrtvega Perneka odpeljali v mrtvašnico pri Sv. Trojici v Halozah. Orožniki, ki so bili o dogodku obveščeni, so Kozela aretirali in ga izročili okrajnemu sodišču v Ptuj. Svoje dejanje sicer priznava, vendar se zagovarja s silobranom in ker je slišal pred dnevi, da ga Pernek namerava ubiti. Sodna oblast je odredila obdukcijo trupla, ki se vrši danes popoldne v mrtvašnici pri Sv. Trojici v Halozah. — Pripomniti je še treba, da se je Kozel — kakor izjavljajo priče — nekaj dni pred tragedijo izrazil, da bi dal rad dotičnemu, ki bi ubil Perneka, 100 Din nagrade.

Koledar

Sreda, 18. julija: Friderik (Miroslav), mučenec; Kamil Leljski, spoznavalec.

Osebnosti

Na univerzi kralja Aleksandra v Ljubljani je napredoval v IX. položajno skupino gospod Sporn Alojzij, dosedanj pripravnik univerzitetnega računovodstva v Ljubljani.

Cerkveni vestnik

Cerkev Sv. Jezusovega v Ljubljani. Jutri, 19. julija, se bo obhajal v tej cerkvi slovesno praznik sv. Vincencija Pavelskega, ustanovitelja misijonske družbe ter usmiljenih sester in zaščitnika društev krščanske dobrotelosti. Ta dan bo celodnevno čedenje Najsvetejšega. Prva sv. maša bo ob 5. Ob 6. bo slovesna sv. maša. Zatem bo vsako uro sv. maša do 11. Ob 19.30 bo pridiga, k kateri so povabljeni posebno člani raznih dobrotelnih organizacij. Govoril bo g. p. Kazimir Zlatkovič, župnik cerkve sv. Cirila in Metoda.

V uršulinskem samostanu v Ljubljani bodo duhovne vaje za učiteljice od 6. do 10. avgusta. Vodja jih bo p. dr. Odilon Mekinda, kapucinski bratranec v Škofji Loki. Prejane in nove udeleženke iskreno vabi predstojništvo.

Posetite Maribor!

III. Mariborski teden

od 4. do 15. avgusta 1934

Revija kulturnega, gospodarskega in družabnega življenja Mariborskega okrožja. 50% popust na železnicah in parnikih.

Ostale vesti

— Za romanje v Einsiedln (Švica) je vsak dan več zanimanja. Na razne predloge in vprašanja sporočamo sledeče: Predloge upoštevamo in željam ugodimo samo tem, ki plačajo I. obrok, ker ne moremo sprejemati predlogov onih, ki morda ne bodo šli. — Če bi bilo manj kakor 150 udeležencev, se peljemo z avtobusi. — Nekateri žele zvedeti imena udeležencev. Kdor dovoli, da tej želji ustrezimo, prosimo t. z. obvestila. — Podrobna pojasnila v listu dobi vsakdo brezplačno. Prijava pošljite čimprej na naslov: List »Po božjem svetu« Ljubljana, Tyrševa c. 17.

— Silna nevihta s točo je letos 13. julija zvečer zopet obiskala župnijo Sv. Jakob v Slov. goricah. Tu je letos zaporedno že tretje leto toča. Nekateri vinogradi so uničeni popolnoma, drugi deloma; nekateri letos že tretjič in že tretjič vzdihuje in gleda z obupom v bodočnost naš vinogradnik, ki mu je vinograd edini vir dohodkov. Ali se bo davčna oblast, ki je ravno za ta mesec razpisala prodaje, kaj ozirala na našo nesrečo?

— Nova potniška vlaka med Zidanim mostom in Celjem. Pričenši s 20. julijem do vključno 30. septembra t. l. vozi na progi Zidani most—Celje potniški vlak št. 618 b z odhodom iz Zidanega mosta ob 11.45, iz Rimske Toplice ob 11.57, iz Laškega ob 12.9, v prihod v Celje ob 12.24; povratek iz Celja ob 13.35, iz Laškega ob 13.47, iz Rimske Toplice ob 13.56 in prihod v Zidani most ob 14.6. Ta vlaka sta podaljšek potniškega vlaka št. 618, ki odhaja iz Zagreba ob 9.35, odnosno vlaka št. 619, ki prihaja v Zagreb ob 16.10. Vlak št. 618 b ima v Celju priključek na potniški vlak za Velenje, vlak št. 619 b pa priključek od potniškega vlaka iz Velenja.

— Izlet v Oberammergau k pasijonskim igram. Ob priliki 300 letnice pasijonskih iger v Oberammergau-u priredi »Putnik« izlet s posebnim vlakom v Oberammergau, München in Salzburg. Leta 1684 je razsajala v Oberammergau-u kuga, ki je zahtevala mnogo žrtv. Vsi naporji takratnega prebivalstva da bi to strašno bolezen zatrli, niso pomagali. »Sest« in »Dvanajst« svetovalcev Oberammergau-a se je posvetovalo kako uničiti kugo. »Edino Bog se lahko pomaga«, so prišli do prepričanja, na kar so odšli v cerkev in so se pred oltarjem zaobljubili, da bodo v bodoče vsakih 10 let prirejali »pasijonske igre«. Od tega trenutka ni nihče več umrl na kugi. In tako obhaja letos 837 m visoki, v najlepšem predelu bavarskih Alp ležeči Oberammergau svojo 300 letnico. Na to jubilejno praznovanje priredi »Putnik« v času od 20. do 25. avgusta t. l. izlet v Oberammergau s posebnim vlakom ter bo tako mogoče slehernemu omogočeno ogledati si poceni poleg zgodovinskih pasijonskih iger v Oberammergau-u tudi še München in Salzburg. Odhod iz Ljubljane je 20. avgusta ob 20.45 preko Jesenice v München, kamor prispejo izletniki 21. avgusta ob 7.21. Dopoldan je ogled znamenitosti Münchena (vožnja z avtobusom), ob 15.35 nadaljevanje vožnje v Oberammergau. 22. avgusta so pasijonske igre od 8—12 in od 14—18. 23. avgusta po zajutratnem odhodu v München, dopoldan ogled znamenitega nemškega muzeja, popoldan prosto, zvečer skupna večerja v »Hofbräu«. 24. avgusta odhod v Salzburg, ogled mesta in znamenitosti, zvečer skupna večerja v »Stieglkeller«-ju. — 25. avgusta povratek v Ljubljano ob 10.02 ter prihod v Ljubljano ob 19.40. Cena celega potovanja, t. j. vožnja III. raz. brzovala od Ljubljane do Oberammergau-a in obratno,

prehrana, prenočišče, kosilo na potu iz Salzburga v Ljubljano, ogled mest, listek I. raz. k pasijonskim igram 22. avgusta, napitnine, takse, je Din 1725 za osebo. Potni list si mora preskrbeti vsak sam. Informacije in programe dobite pri »Putniku« v Ljubljani in Mariboru, kjer sprejemajo prijave najkasneje do 10. avgusta t. l.

— Izlet Avtomobilskega kluba v nedeljo, dne 22. t. m. v Laško in Rimske Toplice. Tajništvo ljubljanskega Avtokluba obvešča p. n. člane, da javijo svojo udeležbo z vsaj približnim številom udeležencev do petka zvečer tajništva, tel. št. 21-93. Slavnosti sv. Krištofa se vrši v Laškem ob pol 12 na Glavnem trgu poleg farne cerkve. Po slavnosti je skupen obed na vrtu hotela Savinja. Dopoldne imajo izletniki priliko ogledati si kopališke naprave tamkajšnjega termalnega kopališča ter bo šla uprava kopališča izletnikom vsestransko na roko. Za kopanje imajo udeleženci popust. Člani mariborske sekcije se naprošajo, da javijo svojo udeležbo tajništvu svoje sekcije. Izlet je namenjen vsemu članstvu (redni člani, člani Kola avtomobilistov, Kola motociklistov) in po njih vpeljanim gostom

— Pri hemeroidalni bolezni, zagatenju, natrganih črevih, abscesih, sečnem priključku, odebelih jetrih, bolečinah v križu, tesnobi v prsih, hudem srčnem utripanju, napadih omotice prinaša uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice vedno prijetno olajšanje, čisto tudi popolno ozdravljenje.

— Sadjarjem priporočamo: Martin Humečkov »Praktični sadjar«. Zbirka najvažnejših sadjarskih nauk, pojasnjena s 24 barvnimi prilagami in 92 slikami v tekstu. Ljubljana, 1923, strani 409. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena vez. izvodu je 80 Din. — Knjiga vsebuje nebroj praktičnih navodil in nasvetov o najvažnejših sadjarskih vprašanjih, ki bodo zanimala začetnike, kakor že izkušene sadjarja, ki stremi za napredkom. Ze iz vsebine te obsežne knjige razvidimo, kako velikega pomena je knjiga za vsakega posestnika sadnih vrtov. Vsebinska: I. Katere vrste so najbolj primerne za naše kraje; II. Kako požlatujemo sadno drevje; III. Kako vzgajamo sadni naraščaj; IV. Sadno drevje na zelenjadnem vrtu; V. Kako sadno drevje sadimo in gojimo; VI. Kako obvarujemo sadno drevje pred zajedalci; VII. Zrelo sadje; VIII. Mesečna navodila; IX. Sadjarske drobtine.

— Še tretja žrtev fantovskega pretepa. V nedeljo je moral biti v Vidmu-Dobrepoljah res velik fantovski pretep. O dveh ponesrečenih, Megletu in Meglenu, ki so ju pripeljali v bolnišnico, smo poročali že včeraj. Včeraj pa je prišel v bolnišnico še tretji ranjenec, namreč 24-letni Alojzij Pečnik, delavec iz vasi Lipa. Pečnik jih je v pretepu skupil z nožem po glavi in levi roki. Za pretep se kajpak zanimajo tudi orožniki, ki bodo poskrbeli, da srboriti fantje ne uidejo zaslužni kazni.

— Prenapeti živci lahko izzovejo glavobol in migreno. Zanesljivo zdravilo proti glavobolu in migreni so poznane »Pyramidon« tablete »Bayer«, katerim se je cena ravno sedaj znatno znižala, tako, da imajo priliko tudi drugi, da jih preizkusijo.

Naval krvi v glavo, nespečnost, nervoza in silčno

so največkrat samo posledica slabega delovanja črevesja, to je zaprtja. Treba je zato skrbeti za redno čiščenje črevesja, kar dosežete na edinstven in prav prijeten način, ako pijete dnevno na tešče par čaš

ROGAŠKE

mineralne vode. V slučaju izrecnega zaprtja vzemite »Donat« drugače pa zadostuje »Tempel«, ki ga imejte sploh vedno na mizi!

— Strašen pretep med muslimanskimi kmeti. V vasi Popariči pri Bihaču je prišlo do strašnega pretepa med kmetom Alago Selimovićem in njegovim sinom na eni strani ter kmetom Muharemom na drugi strani. V tem pretepu je Muharem presek Alago s koso prek ledij, mu presekla lopatico in vse kosti. Alagineta sina Mehmeda pa je Muharem udaril z motiko po glavi. Težko ranjen pa je tudi Muharem sam. Vsi trije so bili takoj prepeljani v bolnišnico. Alaga je bil takoj operiran, toda zdravniki so prepričani, da ne bo okreval, ker ima mnogo kosti presekanih. Prepričani so, da je nastal pri okopavanju kornuza, ker sta se Alaga in Muharem sprla, kdo ima lepšo kornuzo. V prepriju je Alagi priskočil na pomoč njegov sin, ki pa jo je tudi izkupil.

— Huda nesreča na morju. Iz Splita poročajo: Dva kilometra daleč od Jelse se je zgodila huda nesreča. 75-letni ribič Niko Vidal se je odpeljal s 40-letnim Martinom Sorjanovićem in 18-letnim Antonom Matejčičem na ribji lov. Okrog polnoči so se vračali proti Jelci. Med vožnjo je potegnil močan veter in prevrnil ladjo. Vsi trije so začeli plavati. Stari Vidal je kmalu obnemogel in se je prijel za hrbet prevrtnice ladje. Medtem ko sta njegova tovariša srečno priplavala do obrežja, se je starček neprestano držal ladje in klical na pomoč. Mladi Matejčič je o nesreči takoj obvestil druge ribiče, ki so se nemudoma podali iskat starega Vidla. Našli so samo prevrtno čoln. Starček je medtem že utonil.

— Doručajoči mladini nudimo jutraj čašico naravne »Franz Josefove« grenčice, ki dosega radi tega, ker čisti kri, žlečede in čreva, pri dečkih in deklicah prav izdatne uspehe.

Radost na zraku in soncu

Vam daje NIVEA

Pred sončenjem morate nadgrniti svoje telo z Nivea kremo ali Nivea oljem. S tem zmanjšate

nevarnost sončarice, obenem pa dobite krasno bronasto barvo kože.

Nivea na zraku in soncu!

Celje

40-letnico mature na celjski gimnaziji praznujejo danes maturantje iz leta 1894. Ob 8 zjutraj bodo pri oo. kapucinih tri svete maše za rajne in žive tovariše. Skupen obed bo v hotelu Evropa, popoldne je pa izlet v celjsko okolico.

Smrtna kosa. V Celju, Ozka ulica 8 je umrl g. Prettner Josip, 67 let, preglednik fin. kontrole v pok., v javni bolnišnici pa Plahuta Ivan, 9 let, sin kočarja, Trno pri Grobelnem. N. v m. p.

Blagoslovitev križa v Novi vasi pri Celju. V nedeljo popoldne je g. opat Jurak blagoslovil v Novi vasi nov lesen križ. Križ je postavila družina Praterner.

Padee z drevesa in nesreče pri slamoreznic. Slogan Franc, 10-letni sin vratarja iz Celja, je v ponedeljek padel z drevesa in si zlomil desno roko. — Čakš Marija, 40-letna posestnica s Korenega pri Šmarju, si je v ponedeljek pri slamoreznic hudo poškodovale levo roko. Oba se zdravita v celjski bolnišnici.

Letoviščarjev je v zadnjem času v okoliških kopališčih precejšnje število, kljub temu, da se je prava sezona komaj začela. Na splošno so z našimi kraji zelo zadovoljni in se počutijo prav srečne, čuli smo le več pripomb, da so pač cene malo previsoke.

Ogled cinkarniških obratov v Celju. Društvo jug. akademikov v Celju priredi za svoje člane v petek dopoldne ogled cinkarniških obratov. Zbirališče bo ob 9 pred rudarsko šolo. V nedeljo, dne 22. t. m. pa priredi društvo skupen peš-izlet na Mrzlico.

Skok iz vlaka. V nedeljo popoldne se je nudi ljudem, ki so bili okrog četrte ure na peronu celjskega kolodvora, precej žalosten prizor. Iz mariborskega osebnega vlaka, ki je vozil na celjsko postajo z zamudo približno četrte ure, je skočil, ko je bil vlak še v polnem teku, mlajši moški. Fant se je z vso silo pognal iz vagona na sosednji tir, vendar se je kmalu pobral. Pri padcu je dobil lažje poškodbe na glavi in levi roki, lahko bi bil pa ta skok zanj usodepoln.

Smledniške volitve pred celjskim upravnim sodiščem

Upravno sodišče za dravsko banovino v Celju je pod št. R 32/34-3 izdalo naslednjo odločbo:

Zoper občinske volitve, ki so se dne 3. junija 1934 vršile v občini Smlednik, okraj kranski, se je v volilnem imeniku vpisani Tršan Franc, tovarniški tkalec, Sv. Valburga št. 37, v odprtem roku 8 dni po dnevu volitev priložil na upravno sodišče v Celju.

Upravno sodišče je po § 50 zakona o občinah v nejavni seji odločilo:

Pritožba se zavrne.

Zoper to odločbo ni pravnega sredstva.

Razlogi.

Pritožitelj trdi, da so se pri volitvah za občinski odbor zgoraj navedene občine dogodile sledeče nepravilnosti:

1. da volitve niso bile razglašene, kakor to predvideva § 31 zakona o občinah, ker jih je občinska uprava objavila komaj 13 dni pred volilnim dnevom;

2. da je okrajno načelstvo v Kranju 4 dni pred volilnim dnevom preključilo postavitev Bohinca Jožeta za predsednika volilnega odbora in postavilo na to mesto Rupreta Vinka, šolskega upravitelja v Smledniku, ki je prejel zadevni dekret šele dva dni pred volitvami;

3. da so za 8 volilnih upravičencev, ki so bili odsotni, glasovali drugi in sicer so oddali te glasove za Burgarjevo listo (pritožitelj navaja imena odsotnih volilnih upravičencev in imena oseb, ki so zanje glasovali); in da je dalje predsednik volilnega odbora odklonil zahtevo članov volilnega odbora, da se to zabeleži v zapisniku;

4. da so se vodili seznam glasovalcev posameznih list skrajno pomanjkljivo in nezanesljivo, kar predsednik volilnega odbora sam ugotavlja v zapisniku o poslovanju volilnega odbora ob času glasovanja; in da je predsednik črtal in popravil glasovalne sezname po končanih volitvah v odsotnosti volilne komisije;

5. da so pristaji Burgarjeve liste pristajem Bohinčeve liste onemogočili prihod na volišče in izvršitev volilne pravice s tem, da so jim zastavljali pot v volilni lokal;

6. da se je radi samolastnega postopanja predsednika volilnega odbora kake pol ure pred zaključkom volitev odstranil ves volilni odbor iz volilnega lokala in pustil v njem samo predsednika, ki je neglede na to volitve nadaljeval in sam vpisoval volilnice v glasovalne sezname; in da so s tem prekršene določbe §§ 24—26 banovinske volilne uredbe.

Upravno sodišče je o pritožbi naslednje razmotrilo:

Ad 1. Po § 31, odst. 2 zakona o občinah objavi občinska uprava dan volitev, kraj, kjer se glasuje in poslopje, kjer se glasuje, najmanj 30 dni pred dnem, določenim za volitve.

V predmetnem primeru volilnim spisom ni priložen razglas občinske uprave o dnevu občinskih volitev. Zato upravno sodišče ne more ugotoviti, če je resnična pritožiteljeva trditev, da so bile volitve objavljene komaj 13 dni pred volilnim dnevom. Pa tudi, če bi bila ta trditev resnična, bi ta nepravilnost ne povzročala neveljavnosti volitev, ker ne more vplivati na njihov izid. To izvira iz okolišnosti, da je od 936 volilnih upravičencev glasovalo 557, torej 60%.

Sicer pa je bil pritožitelj Franc Tršan odbornik, a Bohinec Jernej nosilec kandidatne liste, v čije prid se Tršan Franc pritožuje, predsednik občine Smlednik in sta bila torej v stanu, da pazita na potrebne zakonske formalnosti v predvolitvenem postopku.

Ad 2. Ta nepravilnost ni podana, ker niti zakon o občinah niti banovinska volilna uredba ne prepovedujeta izmenjavanja že določenih predsednikov volilnih odborov. Okoliščina, da je bil novemu predsedniku Rupertu Vinku vročen zadevni odlok šele dva dni pred volitvami, pa sicer nasprotuje določili § 6, odst. 2 banovinske volilne uredbe, da se postavi predsednik volilnega odbora najkasneje v petih dneh pred volitvami. Vendar ta prekasna postavitev sama po sebi ni mogla vplivati na potek in izid volitev.

Ad 3. Po določili § 35 zakona o občinah smejo volilci glasovati samo osebno, a po § 22 banovinske volilne uredbe sme volilec, ki radi težke telesne hibe

Odpeljali so ga takoj v prometno pisarno, od tu pa k železni zdravniku g. dr. Premščaku, ki ga je odpravil v celjsko bolnišnico, kjer so ga obvezali ter nato odpustili domov. V prometni pisarni ni niti povedal svojega pravega imena; kdo je, so šele ugotovili v bolnišnici. Je to 20-letni mizarski pomočnik Palir Franc iz St. Jurja ob j. Z. Zakaj je skočil iz drvečega vlaka, ni znano.

Ptuj

Divjaški kolesar. Na Minoritskem trgu je povozil neznan kolesar Marijo Polanec, posestnik iz Kicarja. V trenutku, ko je žena stopila iz cerkve, se je kolesar zaletel v njo z veliko silo. Udarec je je podrl na tla ter si je pri padcu prebila nogo do kosti. Kolesar je oddvil na kolesu ter ga sedaj zasleduje policija.

Jesenice

Trojica Skrbineš-Jare- Kumar priredi v petek, 20. julija v Krekovem domu na Jesenicah ob 20.30 svoj recitacijski in koncertni večer, ki je bil te dni z velikim uspehom izvajan že v Škofji Loki, v Trzinu in v Kranju. Spored obsega 15 točk. G. Jare, bivši tenorist bratslavске opere, zapoje dve pesmi (Nedved, Čajkovski), tri operne arije (Smetana, Leoncavallo, Halevy) in dve narodni pesni. Režiser g. Milan Skrbineš recitira tri pesmi (O. Zupantič, Srečko Kosovel), dve črtice (Cankar) in skoraj pol ure trajajoč krasen melodram od Schillingsa. G. Vlado Kumar spremlja pesmi, arije in melodram na klavirju in zaigra tudi dve klavirski kompoziciji (Chopin, Čajkovski).

— Pri pokvarjenem želodcu, vrenju v črevesju, slabem okusu, glavobolu, mrzlici, zaprtju, bruhanju in driski učinkuje že en kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice zanesljivo, hitro in ugodno. Znameniti zdravniki za želodčne bolezni izpričujejo, da se »Franz-Josef« voda za z jedjo in pičajo preobložena prebavila izkaže kot prava dobrota.

ne bi mogel glasovati na v § 21 predpisani način, privedi pred volilni odbor pooblaščenca, ki glasuje mesto njega. V predmetnem primeru ne izvira iz volilnih spisov, da bi bil kdo v nasprotju z gornjimi predpisi glasoval za odsotnega volilnega upravičenca. Pa tudi, če bi bila resnična pritožiteljeva trditev, da se je iz 8 primerih glasovalo za odsotne volilce, bi teh 8 neveljavnih glasov ne moglo bistveno vplivati na izid volitev. Kajti razlika med Burgarjevo in Bohinčevno kandidatno listo znaša 209 glasov. Osobito bi se rezultat volitev ne mogel spremeniti v korist Bohinčeve liste, ker izvira iz posebnega glasovalnega seznama te liste, da so glasovi, čijih veljavnost pritožitelj osporava, razen enega, vpisani v seznam Bohinčeve liste. Pritožiteljeva trditev, da predsednik volilnega odbora ni hotel protokolirati ugovorov članov volilnega odbora proti glasovanju po pooblaščenih, pa ni verjetna. Kajti iz zapisnika o poslovanju volilnega odbora v času glasovanja je razvidno, da je predsednik vzel na zapisnik celo povsem neutemeljene ugovore članov volilnega odbora, nadalje pa je malo verjetno, da bi bili člani volilnega odbora ugovorjali ukrepom, ki so bili v prid njihove (Bohinčeve) kandidatne liste.

Ad 4. Zapisniki in glasovalni sezname niso v takem neredu, da bi se na njihovi podlagi mogel ugotoviti pravilni izid volitev. Napake pri imenih volilcev v glasovalnih seznamih je predsednik volilnega odbora popravil s tem, da je prečrtal imena volilcev, ki niso vpisani v volilnem imeniku ali ki so bili vpisani v obeh posebnih glasovalnih seznamih. Vse te popravke je predsednik volilnega odbora tudi utemeljil. Sicer pa je število teh napak tako majhno, da ne vplivajo na izid volitev tudi tedaj, če se popravijo vse v prid Bohinčeve kandidatne liste. Res je tudi, da so se dogodile napake v tekočih številkah splošnega glasovalnega seznama in posebnih glasovalnih seznamov, vendar so te napake nebitne. Sicer jih je pa predsednik volilnega odbora popravil. Da je to storil v odsotnosti obeh članov volilne komisije, ni njegova krivda, ker sta oba člana volilnega odbora odšla iz volilnega lokala pred zaključitvijo in podpisanjem zapisnikov in to brez upravičenega razloga, kakor izvira iz izjavljanih odločbe pod točko 6. Gornjim malenkostim, a popravljivim nepravilnostim pri vodenju glasovalnih seznamov ne more upravno sodišče priznati bistvenega vpliva na potek in rezultat volitev tudi zato, ker pritožitelj sam ne trdi, da so zapisniki, odnosno sezname ponarejeni in da je radi tega uradni rezultat volitev napacen.

Ad 5. Teh navedb upravno sodišče radi njihove splošnosti ne more upoštevati. Kajti pritožitelj ne navaja, kdo je zastavljal pot v volilni lokal in kateri volilci radi tega niso mogli glasovati.

Ad 6. Ta nepravilnost je podana, ker volilni zapisniki in glasovalni sezname niso podpisani od vseh članov volilnega odbora in od zapisničarja. Vendar so to nepravilnosti zakrivila člana volilnega odbora Tršan Franc in Dolinar Jože ter zapisničar, ki so se predčasno odstranili iz volilnega lokala brez utemeljenega razloga, kakor izvira iz naslednjega: Kot razlog odstranitve navaja pritožitelj v pritožbi, da je predsednik volilnega odbora samolastno postopal. Ta trditev pa nima nobene opore v volilnih spisih. Iz zapisnika o poslovanju volilnega odbora v času glasovanja je namreč razvidno, da predsednik ni zabranjeval protokolacij proti sebi, čeprav so bili zadevni ugovori proti njemu povsem neosnovani (1. glede sočasne prisotnosti predstavnikov Burgarjeve liste in njegovega namestnika, 2. glede dejstva, da je namestnik predstavnika Burgarjeve liste hotel odnesti iz volilnega lokala svoje privatne zapiske). Nadalje ni iz volilnih spisov nič razvidno, kar bi dalo povod, da se sumi v objektivnost in korektnost predsednika volilnega odbora. Sicer pa tudi pritožitelj ne navaja nobenih konkretnih čenjenic, iz katerih bi izviralo samolastno postopanje in pristranost predsednika volilnega odbora. Nepravilnost, da se volilni spisi niso formalno po predpisih § 24—26 banovinske volilne uredbe zaključili, torej ne more omajati verodostojnosti volilnih zapisnikov in glasovalnih seznamov.

Pritožba je torej neosnovana.

Celje, dne 18. junija 1934

V San Franciscu že teče kri?

»Slovenec« je že poročal, da je v San Franciscu v Kaliforniji izbruhnila splošna stavka. Naša slika nam kaže prizor iz San Franciscu. Policija razganja stavkajoče s solznimi bombami. Pri spopadih je bilo doslej nad 300 demonstrantov aretiranih. V mestu samem je že veliko pomanjkanje živil. Že v soboto so trgovci za živili dajali kupcem samo določeno količino blaga. Posebno pomanjkanje bencina je veliko. Edino policija, ognjegasci in zdravniki si lahko nabavijo bencin v skladiščih. Za vse druge so skladišča zaprta. Mesto samo je popolnoma izumrlo, na tisoče prebivalcev ga je že

zapustilo. V Los Angelesu je množica napadla policijo z okovanimi palicami. Policija se je postavila odločno v bran, ranjenih je bilo 16 ljudi. Stavka je bila proglašena s 177 glasovi večinskih strokovnih organizacij proti trem. Nad mestom in okolico je bilo proglašeno izjemno stanje. »New York Herald« poroča, da je Roosevelt prekinil svoj dopust in se nenadoma odpeljal v San Franciscu, da bi na mestu proučil položaj. Po vsej verjetnosti se bo stavka pristaniških delavcev razširila tudi na vsa obrežna mesta kakor Oacland, Berkeley, Alameda, Seattle in Piedmont.

Anglija in Norveška se trgata za slanik

Med Anglijo in Norveško je izbruhnil spor zaradi pravice ribolova v bližini norveške obale. Angleski ribiški parkniki v bližini norveške obale se boje, da bi jih obkolile norveške vojne ladje in jih izročile sodišču. Angleži so na norveško grožnjo odgovorili, da bodo tudi oni branili svoje parknike z vojnimi ladjami.

Od Tilmenta do Snežnika

Dvema Idriščanoma 5 let konfinacije

Iz Gorice poročajo, da je goriška konfinacijska komisija izrekla več konfinacij nad Sloveni. Za pet let sta bila konfinirana Ivan Didič, hotelir v Idriji, in Srečko Bajt, trgovec v Idriji. Bajtu so že zaprli trgovino. Dan na dan pričakujejo, da zaprejo tudi Didiču hotel; ljudstvo je namreč prepričano, da so Ivana Didiča konfinirali prav s tem namenom, da mu lahko zaprejo hotel. Oblastva bi rada, da bi hotel prevzel kak priseljen Italijan.

Letina bo v slovenskem delu Istre razmeroma dobra, ker je bilo dovolj dežja.

1000 kvadratnih milj pod vodo

Iz Oberassama v severovzhodni Indiji poročajo, da je tam nastala strahovita povodenj. Okoli 1000 kvadratnih milj zemlje je pod vodo. V obsegu 300 kvadratnih milj je voda odneela vse hiše. Več sto ljudi je prišlo ob življenje. Poginilo je mnogo živine. Rdeči križ v Simli je prišel zbirati denar za ponesrečence.

Mravlje se izognejo, ako le morejo, modri svetlobi in iščejo rdečo.

Žaba in porodništvo

Walter Finkler poroča v dunajskem »Neues Wiener Journal« o čudni lastnosti žabe, ki se da z velikim uspehom uporabiti v porodniški stroki. Ugotovitev nosečnosti v prvih mesecih je težavna zadeva. Raziskovalca Zondek in Ascheim sta ugotovila, da se v kri noseče ženske zlivajo hormoni, to je izločki žlez. Kri ne more vse te količine obdržati in jih izloča v veliki množini. Tako so zdravniki ugotovili v seču noseče ženske veliko množino hormonov. Ta pojav je najboljši dokaz o nosečnosti. Ni bilo pa lahko ugotoviti navzočnost hormonov v seču. Neutrudljivi zdravniki so kmalu našli pripomoček. Če vbrizgneš seč takšne ženske podgani ali miši, se po dveh dnevih pojavi reakcija, na podlagi katere lahko sklepaš o navzočnosti hormonov v seču. Zdravniki se s tem še niso zadovoljili. Nerodno je bilo, ker je bilo treba čakati dva dni, da nastopi reakcija. V zadnjem času so prišli na to, da žaba, kateri vbrizgneš seč noseče ženske, v kratkem času popolnoma potemni. Če se to ne zgodi, je znamenje, da ni nastopila nosečnost.

Dolžina človeškega črevesja znaša 5 in pol do 6 metrov, lahko pa tudi celo 9 in celo 11 metrov, ali pa tudi samo 2 in pol metra.

Skrivnost Sacrowskega jezera

Požira ljudi in bruha iz sebe mumije - Nafta iz strohnelih alg

Tudi skrivnost Sacrowskega jezera so učenjaki raziskali. Kopalci so od obali pogosto opazili na sredi jezera močne vrtince. Prebivalstvo je tem vrtincem po pravici pripisovalo izredno moč. Tudi najboljšega plavca je vrtinec potegnil na dno skrivnostnega jezera. To še ni bilo tako čudno. S strahom so prebivalci opazovali žrtve, ki jih je jezero vrglo iz sebe, ko jih je že umorilo. Potopljene živali ali pa ljudje so bili kakor mumije in so se nenavadno dolgo ohranili. Odkod ta lastnost vode, da se bitja v njej ohranijo in da ne razpadejo?

Nastale so vse mogoče domneve in pripovedke. Nekateri so trdili, da so na dnu jezera skrivnostni viri in ta voda ima čudovito moč, da ohranja živali in ljudi. Drugi so zopet trdili, da je dno jezera pokrito z zemeljskimi plastmi, ki vsebujejo nafto in vplivajo na ohranitev potopljenih teles. Celu pruski geološki deželni zavod je iskal na dnu jezera nafto. Še v zadnjem času so se razširile razne razburljive govorice o skrivnostnih pojavih sredi jezera. Nikdo izmed letoviščarjev se ni potrudil, da bi šel stvari do dna. Navadnemu letoviščarju bi to tudi ne bilo tako lahko. Kdo pa naj bi imel velikanse svedre, ki so potrebni za iskanje petrolejskih vrelcev?

Neki časnikar je vprašal profesorja Potoniera, ki je član pruskega geološkega zavoda, za pojasnilo o skrivnostnih pojavih sredi jezera. Izvedenec mu je razložil, da imajo razne pripovedke, ki se trosijo okoli, tudi znanstveno podlago. Tako n. pr. ni brez podlage pripovedka o pasjem mrliču, ki ni hotel razpasti. Ne samo mast v pasjem telesu, temveč tudi vse mišičevje se je spremenilo v vosek. Iz psa je nastala voščena masa, ki jo je preiskala nemška geološka družba v Hannoveru.

V nekem pogledu ima ljudstvo prav. To jezero je spričo svojega majhnega obsega izredno globoko, na nekaterih krajih tudi do 37 metrov. V tem se jezero razlikuje od drugih jezer v deželi. Tudi pripovedka o nafti je dokaj resnična. Ušedline na dnu Sacrowskega jezera so nadvse zanimive in mikavne z znanstvenega vidika. Na dnu jezera so velikanse množine kroglastih alg. To so organizmi prav mikroskopične velikosti, ki tvorijo mejo med živalskimi in rastlinskimi organizmi. Alge so izredno mastne in padajo stalno v milijardah na dno, kjer se nabirajo kot blato. Ušedlina zadobiva drugačno lice, čim globlje se potopimo v jezero. Znanstvenike zanimajo ušedline na najglobljih mestih jezera. Prav to blato ga mika ne samo zato, da bi razložil skrivnost Sacrowskega jezera, temveč zato, da bi našel izvor nafte same.

Iz katerih snovi se prav za prav tvori nafta? Učenjaki menijo, da je prav te vrste blato izvor nafte sploh!

Prof. Potonier meni, da je na dnu tega jezera premalo takšnega blata, da bi mogli nafto, ki prihaja iz njega, industrijsko izrabiti. Kvečjemu bi to blato bilo dobro kot gnojilo. Preveč vode je v tem blatu, da bi ga mogli gospodarsko izkoristiti. Po teh ugotovitvah odličnega znanstvenika je Sacrowsko jezero izgubilo na svoji pravlačnosti, ker ni z njim združena nikaka skrivnost več. Važno pa ostane še vedno, ker se morda učenjakom na podlagi raziskavanj tega jezera posreči rešiti uganko o postanku nafte.

Na dnu jezera so zvrtili kakih 8 metrov globoko in dvignili velik kos tega blata na suho. Ugotovili so, da so na njem začrtane razne plasti. Izvedenci trdijo, da bi se po teh plasteh lahko računala starost jezera samega. Ako bi kdo utegnil natančno preiskati posamezne plasti, bi lahko dospel do plasti, ki se je morda tvorila že za časa ledene dobe. Gre torej za tisočletja.

Sovjetski poslanik v Parizu Dovgalevski je po dolgi bolezni umrl

Ovce kože in petelini proti tifusu

Mesto Aelar v Indiji je postalo žrtev legarja, ki je zahteval veliko človeških življenj. Brahmani so naposled zaklali dne 28. junija na oltarjih šest tisoč domačih živali: ovac, koz, petelinov in dr. v upanju, da bodo počaščeni bogovi ustavili bolezen.

V Londonu se je ustanovil »Klub 13«. Njegova naloga je, da osmeši praznovanje. V ta namen je priredil 13. julija, to je prav na dan, ki mu pripisujejo takšen pomen praznovanje ljudi, pojedino, in to pod dežniki. Kdor na Angleškem je pod dežnikom, ga gotovo zadene nesreča.

Po valovih Donave široke ...

(Beležke iz popotnega dnevnika.)

Obmolnil je, kakor da se je poglobil v preteklost, ali pa je z molkom dal slavo veliki preteklosti.

Nato je rekel:

»Tu, v Smederevu, tam, vidite«, kazal je z roko proti desni strani, »je grobišče 2000 Nemcev. Iz svetovne vojne. Veste, grozota je človek, ko mu je duša prepojena z železom... Vojna, da... Ali tudi vojna naj bi ne bila razbojništvo v dobesednem smislu. Veste, zavzeli so Nemci Smederevo. Niso ga, res, dolgo imeli, al' živi ga niso zapustili več. Zakaj naša vojska jih je poklala vse do zadnjega. Prosili so, da se predajo, ali naši niso hoteli teh ujetnikov.

»Zakaj«, je vprašala gospa Marija in čutil sem, da nam je bilo vsem težko. Zakaj v glasu pripovedovalca je bila tiha mirnja.

»Zakaj«, se je bolno nasmehnil. »Veste, Nemci so vzeli Smederevo. In niso bili, kakor vojaki, ki preženejo nasprotnika ali recimo: sovražnika. Pri vstopu v Smederevo so začeli klati vse, kar so našli živega. Niso prizanesli niti ženskam, niti otrokom, niti dojenčkom... Mesarili so... Kakor Turki nekoč... Pa smo jim vrnili...

Zopet je obmolnil, kakor da z molkom izreka čast in slavo dne, ki so bili...

»Vidite, vse tam na izhodni strani je takozvano Godominsko polje. Med Donavo in Veliko Moravo leži. Lepo in rodno je tisto polje, po katerem se vije rečica Jerzava. Pri količnej močnejšem naližu pa tako naraste, da poplavi

vse polje in ga spremeni v ogromno jezero,« je opozoril eden sopotnikov, kazaje v tisto smer.

»Samo tri vasi so na tem polju, ki je zelo razsežno. Bolgari so jih naselili nekoč. Sedaj so se posrbili. Te vasi so: Lipe, Šalinac in Kulid. Pod vasjo Kulid, pri samem izlivu Morave v Donavo, štrle iz vode dovolj visoke razvaline grada Kulica. Izgleda, kakor da je docela odrezan od suhe zemlje. Na Kulicu je zmagal, kakor pravijo, Deoklecijan svojega protivnika Carina, nekoč leta 285. Ta rimski imperator, ki je na svoje stare dni zapustil rimski prestol ter se vrnil v svojo domovino, Dalmacijo, kjer je v miru negoval svoje roke, je na tem mestu, pri izlivu rimske reke Margus, naše Morave, zgradil trdnjavo istega imena, kjer je imela donavska flotila svoje pristanišče...«

»Ali se za osuševanje Godominskega polja nič ne ukrene,« je rekel Zdravko in videlo se je, da ga zgodovinske pripombe o zmagah Deoklecijana na Kulicu ne zanimajo posebno.

»Pač,« je rekel tisti, ki je govoril o zmagah Deoklecijana. »Razpravljalo se je leta in leta o tem, kako to zelo rodovitno polje obvarovati poplav. Naposled so se združile prizadete občine s smederevsko vred in tako s skupnimi močmi sklenile, da odpravijo stalno nevarnost poplav. Največ je do tega sklepa pripomogla povodenj leta 1924 in 1930, ki je naredila nekako čez 30 milijonov škode.«

»Stalo bo precej,« je pokimal Zdravko.

»Da. Na 17 milijonov dinarjev so proračunjeni stroški. Začelo se je najprej ob Donavi. Tam se že gradi nasip, ki bo dolg 17 kilometrov. Potem se bo zgradil nasip ob Veliki Moravi in povprečen k Donavi. Dolga bosta 7 kilometrov. Donavski nasip bo imel v dnu 39 metrov širine in se bo zoževal proti vrhu do šest metrov. Ko bodo ti nasipi končani, se bodo izkopali glavni in stranski prekop v skupni dolžini 35 kilometrov in to: dva glavna, šestero druge in sedmero

tretje vrste. Mostov se bo čez te prekope postavilo 25 in 2 velika čez Jezavo.«

»Torej se bo struga Jezave spremenila,« je vprašala gospa Marija.

»Da. Jezava teče skozi Smederevo. Potem ne bo tekla več po sredi Godominskega polja. S tem se bo tudi reguliral njen tok skozi Smederevo.«

»Kakor se vidi, so našli ljudje delo, kar je v današnjih časih velikega pomena,« je dodal Matevž. »S takimi koristnimi deli se pobija brezposelnost in potrebna dela se izvrše. S tem se ubijeta dve muhi.«

»Da. Okrog petsto ljudi je zaposlenih pri tem delu dan na dan. Okoli šest tisoč hektarov najrodovitnejše zemlje bo zavarovane. Pri vasi Kulicu bo postavljena velika črpalka z 220 konjskimi silami. Črpala bo vodo iz prekopov in jo odlivala v Donavo.«

»Tu se vidi, koliko je vredna trdna volja, požrtvovalnost in razum. Če se vse to troje spoji v dejanje, se izvrše čudeži,« je rekla gospa Marija...

★

Parnik je plul mimo razvalin grada Kulica in izliva Morave v Donavo po valovih, kakor labud. Godba je igrala, sonce je sijalo, voda je šumela. Na krovu pa je mladi svet plesal kolo, poskakoval, se smejal in bilo je, kakor spomladi na travniku.

Tam na levo, daleč, vstajajo gore. Plave so videti, kakor da so preraščene z vijolicami.

»Vrščak,« je rekel Tein spremeljevalec.

»Kako so sinje,« je rekla Tea.

»Ker so daleč, zato je njih barva kakor barva neba, ki je tudi daleč.«

»A tam je Požarevac?« je vprašala Tea.

Spremljevalec je pogledal na obalo in rekel:

»Ko to pišem, je delo že malone končano.

100 Yards 0:58,8

100m 1:04,8

200 Yards 2:14,2

200m 2:28,6

220 Yards 2:27,6

300m 3:58

400m 5:16

15 letna holandska plavalka Willie den Ouden je postavila nov svetovni rekord. Leta 1932 je Helen Madison postavila rekord v plavanju crawl na 400 m 5:28,5; Willie den Ouden je znižala rekord na 5:16. Tako je pobila vse dosedanje svetovne rekorde. Naša slika prikazuje nazorno njene zmage

Gospodarstvo

Prodaja piva v Sloveniji

Razen pivovarne Tscheligiya v Mariboru je vsa produkcija piva v Sloveniji skoncentrirana v union-ski pivovarni v Ljubljani ter nekdanji Götzovi pivovarni v Mariboru. Obe pivovarni sta last delniške družbe pivovarne Union v Ljubljani. Produkcija pivovarne je padla na minimum. Iz poslovnega poročila Uniona za 1932-1933 posnemamo, da je konzum piva v tej dobi nadalje nazadoval in letos je padel na četrtino prodaje normalnih let. Poleg neugodnega vremena je v nemali meri kriva tudi padajoča kupna moč prebivalstva, največ pa obremenitev z državo, banovinsko in občinsko trošarino, dočim istočasno vino ni dosti obremenjeno. Tudi v drugih kupcijskih panogah družbe ni bilo ugodno (Spirit in kvas). Kapaciteta obeh pivovarn znaša nad 220.000 hl letno, toda v pret. posl. letu (od 1. sept. 1932 do 31. avg. 1933) je znašala prodaja le 28.625 hl.

V naslednjem podajamo pregled produkcije piva v Sloveniji (v tisočih hl):

1923—1924	155
1924—1925	125
1925—1926	97
1926—1927	110
1927—1928	90
1928—1929	100
1930—1931	92

Izvoz sadja

Maribor, 16. julija.

Danes se je sestal ožji izvršilni odbor, izvoljen na včerajšnjem kongresu sadnih izvoznikov, trgovcev in producentov ter sestavljen iz zastopnikov Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine, Društva izvoznikov, Sadjarskega društva in sadjarskih strokovnjakov. Odbor je v glavnem preselil dvojne važnih vprašanj: ureditev trgovine z orehi in vprašanje sadne odpreme v zabojih. Pri obeh vprašanjih je prišlo do teh-le definitivnih sklepov:

Ureditev trgovine z orehi.

Z ozirom na odlično letošnje letino orehov in z ozirom na standardizacijo, s katero so izboljšali kvaliteto izvoza orehov glavni producenti: Kalifornija, Francija, Italija in celo Romunija, smo bili tudi mi prisiljeni, da s primernimi ukrepi dvignemo kvaliteto svojega pridelka ter si zagotovimo svoje trge. Potrebne so te mere posebno letos, ker bo letina naravnost rekordna. Lanska letina je znašala 1.310.000 vreč po 50 kg, letos pa po predvidoma znašala svetovni pridelok 1.840.000 vreč. Po stanju s 30. junijem 1934 bo letošnji pridelok v Evropi za 40% večji od lanskega in za 17% večji, kakor zadnjih 5 let. Pridelke bo letos v Franciji in Italiji tudi prišel na trg pred običajnim časom. Radi pričakovane rekordne letine je tudi tendenca cen padajoča. Trenutno notirajo italijanski orehi provenienca Sorento 40 šilingov po vreči v Londonu. Francoski »Marbot«, Extra export (premer nad 29 mm) 213 fr., Extra Corn (27 mm) 170 fr. in Extra Grenoble (nad 30 mm) 200 fr.

Odbor je osvojil praktični načrt glede ureditve naše trgovine z orehi, ki bo predložil trg. ministru. Po sprejetem pravilniku bodo spadali tudi orehi in sploh lupinasto sadje pod kontrolo specialnih kontrolnih organov za pregled sadja ter se ne bo mogla nobena pošiljka izvoziti brez predhodne odobritve. Orehi za izvoz se morajo rešati. Premer izvoznega blaga ne sme biti manjši kot 22 mm, v slučajih dobre letine, ko je plod debelejši, pa se lahko minimalni premer spozdurno z ministrstvom trgovine zviša na 24 mm. Drobni orehi se bodo tudi lahko izvažali le pod posebnim nazivom: Pilci, Spielnüsse, Mignon.

Vreče za izvoz orehov morajo biti nove, egalizirane za 50 in 25 kg s težino 500 g za 50 kg in 300 g za 25 kg. Na vrečah mora biti tiskan napis: Jugoslavija in označen premer orehov.

Ti ukrepi so nujno potrebni z ozirom na lansko kvaliteto orehov ter se z njimi namerava popraviti kvaliteta našega izvoznega blaga.

Vprašanje sadnih zabojev.

V celoti ostanejo v veljavi sklepi prejšnjih kongresov glede sadnih zabojev, ki so ustvarili sedanje primerne tipe posod za odpremo sadja, ter se v interesu našega izvoznega renomeja ne more dovoliti uvajanje novih tipov, ker to ne bi odgovarjalo potrebam naše sadne trgovine. Edino glede materiala se je dovolila izprememba ter se lahko izdelujejo zaboji tudi iz topolovine, dočim je bil doslej dovoljen le bukov in jelov les. Teža in oblika zabojev ostane dosedanja.

Ker se je na kongresu ugotovilo, da izdelujejo mnogi proizvajalci zaboje v nepravilnih dimenzijah, iz slabega in neodgovarjajočega lesa, slabo izdelane, grdo obložene in slabo okovane, je odbor sklenil naprositi drž. oblast za posredovanje. Kontrolni komisariji bodo imeli nalogo odkloniti neodgovarjajoče zaboje ter jih staviti producentu na razpolago. Izdelovalec zabojev bo obenem materialno odgovoren za posledice, ki bodo nastale zaradi tega za izvoznika in sadnega producenta.

Ker imajo proizvajalci zabojev še velike količine nepravilne odpreme posode v zalogi, se bo lahko samo še letos porabila za izvoz sadja. Vsi zaboji in druge odpreme posode, ki se letos izdelajo v neodgovarjajoči obliki, pa se morajo brez-pogojno odkloniti.

Organiziranje pobiranja sadnih škodljivcev.

Odbor je osvojil predlog Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine, ki ga je zavodov referent Samurovič predložil v svojem poročilu na nedeljskem kongresu. Ustanovi naj se fond za pobiranje sadnih škodljivcev, v katerega se stekajo vsi dohodki preferencialov. Na ta način se bo ta denar najprimerneje vrnil proizvoznikom sadja nazaj. Iz fonda naj bi se osnoval osrednji zavod za boj proti sadnim škodljivcem, ki bi uvedel enotno obrambo akcije.

★

Zaposlenost v maju. Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu objavlja nekatere statistične podatke o zaposlenosti našega delavstva v vsej državi, kolikor je zavarovano pri omenjenem uradu.

V mesecu maju je naraslo število zavarovancev v primeri z aprilom od 535.152 na 562.633. Tudi v primeri z lanskim junijem je število zavarovancev znatno naraslo, in sicer za 34.295. To je izredno znaten prirastek, katerega že dolgo časa ni smo zabeležili. Gibanje zavarovancev v tekočem letu nam kažejo te številke.

	1932	1933	1934
januar	533.265	482.449	484.232
februar	531.154	485.372	495.051
marec	508.829	496.566	523.070
april	507.225	516.525	535.152
maj	530.442	528.348	562.643

Iz tega bi bilo sklepiti, da se je konjunktura zaposlenosti našega delavstva znatno povečala. Toda

1931—1932 45
1932—1933 29

K tem podatkom je pomnilni, da se podatki nanašajo v zadnjih letih na prodajo piva. Tja do leta 1930—1931 se je konzum piva dobro držal, tedaj pa se je začel veliki padec cen kmet. pridelkov in tudi vina, ki je zmanjšal konkurenčno sposobnost piva.

Zato tudi poslovni uspehi pivovarne že drugo leto ni ugoden. Še leta 1930—1931 je bilo čistega dobička 2.6 milj., leta 1931—1932 pa je prišla izguba v znesku 0.55 milj. Din, kateri se je pridružil za 1932—1933 še nova izguba v znesku 1.56 milj. Din. Skupno znaša izguba za obe leti 2.1 milj. Din ter se za njeno kritje porabi v prvi vrsti vse rezervni zaklad 1.01 milj., ostanek 1.1 milj. Din pa se krije iz rezervnega kapitalnega zaklada. Pripominjamo, da so znašali letos vsi rezervni skladi družbe 22.55 milj. pri glavnici 24.00 milj. Din.

Zmanjšani obseg poslovanja je razviden iz znižanja debitorjev od 15.57 na 7.87 milj. Din ter zalog, na drugi strani pa upnikov od 11.5 na 7.7 milj. Davki in trošarina so znašali 1931—1932 samo 7.8 milj., 1932—1933 pa 8.7 milj. Din, istočasno je družbi uspelo znižati tudi stroške za izdelovanje, kar je v zvezi z zmanjšano produkcijo. Bruttodonos je padel od 28.4 na 26.9 milj. Din.

počakati je treba dodatne podatke, ki bodo povedali, katere stroške so napredovale in če so bili za ta napredek merodajni konjunkturalni razlogi ali pa samo sezonski. Kot znano je letos ugodno vreme omogočalo veliko preje začetek sezonskega poživljenja v nekaterih strokah, pa bo treba počakati nadaljnjega razvoja. Vendar je pa zaposlenost znatno večja letos kot lani, kar je ugodno znamenje.

Zvišanje glavnice. Založniško-tiskarsko podjetje »Stampa« v Beogradu zvišuje glavnico od 0.6 na 3.0 milj. Din z izdajo 3000 novih delnic po 1000 Din nominalno. Prvenstvena pravica za vpis je pridržana starim delničarjem za vsoto 1.8 milj., kar pomeni na 1 staro delnico 3 nove. Pri vpisu se plača vseh 1000 Din plus 50 Din za stroške. Vpis se začne 20. julija.

Sadjarstvo in vrtinarstvo v Sloveniji. V nedeljskem beograjskem »Vremenu« priobčuje njegov ljubljanski dopisnik g. Milan Čulafić ob priliki sadjarskega kongresa v Mariboru lep članek o našem sadjarstvu in vrtinarstvu, ki kaže razumevanje pisca za trud in napor našega naroda na gospodarskem polju. Citateli »Vremena« lahko vidijo, da Slovenija ni samo dežela, odkoder prihajajo samo senzacionalne vesti, pač pa smo narod, ki se pošteno trudi za svoje preživljanje.

Borza

Dne 17. julija 1934.

Denar

V današnjem prometu sta ostala neizpremenjena le Curih in Praga, dočim so vse ostale devize več ali manj popuščale.

V zasebnem kliringu je avstrijski šiling ostal na ljubljanski borzi 9.10, dočim je v Zagrebu popustil na 8.96, v Beogradu pa celo na 8.94. Grški boni v Zagrebu 28.70—29.40 (29.05). Španska pejeta v Zagrebu 6.25 denar, angleški funt je v Zagrebu popustil na 247.

Ljubljana. Amsterdam 2302.07—2313.43, Berlin 1299.03—1309.83, Bruselj 793.57—797.51, Curih 1108.35—1118.85, London 170.64—172.24, Newyork 3366.61—3394.87, Pariz 224.15—225.27, Praga 141.12—141.98, Trst 290.79—293.19.

Curih. Pariz 20.2375, London 15.435, Newyork 306.25, Bruselj 71.60, Milan 26.29, Madrid 41.925, Amsterdam 207.60, Berlin 117.50, Dunaj 72.83 (57.40), Stockholm 79.55, Oslo 77.55, Kopenhagen 68.93, Praga 12.74, Varšava 58.025, Atene 2.02, Carigrad 2.49, Bukarešta 3.05.

Vrednostni papirji

Tendanca za državne papirje je bila danes v Beogradu izrazito čvrsta, dočim je bila v Zagrebu neenotna. Učvrstila pa se je tudi v Zagrebu vojna škoda. Promet ni bil znaten in je bila v Zagrebu zaključena samo vojna škoda 400 kom.

Ljubljana. 7% inv. pos. 71—72, agrarji 38.50—39.50, vojna škoda 317—320, begl. obvl. 55—56, 8% Bler. pos. 64—65, 7% Bler. pos. 57—58, 7% pos. DHB 68—69.

Zagreb. Drž. papirji: 7% invest. pos. 71—72, agrarji 38—39.50, vojna škoda 320—322 (320), 7% 320—322 (322), 8% 320—323, 9% 320—324, 6% begl. obvl. 56 den., 8% Bler. pos. 63 den., 7% Bler. pos. 56 den., 7% pos. DHB 67 den. — Delnice: Narodna banka 4000 den., Priv. agr. banka 215 den., Osj. sladk. tov. 140 bl., Osj. livarna 145 bl., Impex 50 den., Trbovska 90 bl.

Beograd. Drž. papirji: 7% invest. pos. 71 den., agrarji 39—40 (40), voj. šk. 319—320 (319.50, 319), 9% 322—324.40, 11% 322 zaklj., 12% 322—323 (323), 322, 6% begl. obvl. 56—56.20 (56.10, 56), 7% Bler. pos. 58—58.50 (58.25), 7% pos. DHB 69 den. — Delnice: Narodna banka 4050 bl., Priv. agr. banka 220—221 (221, 220).

Žitni trg

Položaj je na žitnem trgu neizpremenjen in ravno tako tudi cene. Pri pšenici vsi čakajo, kako se bo uredil v bodoče izvoz, ker smo že poročali, da se pripravljajo važne izpremembe glede našega izvoza pšenice, katerega hočejo pospeševati s posebnimi premijami. Cene so danes te-le: gornjebaška pšenica 108—112.50, srednjebaška 107.50—112, ob Tisi pa je cena za pšenico že 120 denar, ker se izvažajo. Za koruzo zahtevajo Indija 97, banatsko pa 95, moka stane po kakovosti 200—205.

Novi Sad. Koruza bč. 92—94, bč. okol. Sombor 93—95, bč. 91—93, sr. par. Indija 92—94, bč. ladja Sid 100—102, bč. ladja Donava in Tisa 101—103. Tendence neizpr. Promet slab.

Sombor. Pšenica: bč. okol. Sombor nova 79 kg 100—102.50, bč. in slav. 79 kg 102.50—105, sred. 79 kg 100—102.50, ban. 79 kg 100—102.50, bč. in bč. polska 79 kg 115—117.50. — Oves: bč. in sr. 92.50—95. — Jčmen: bč. 63—64 kg 83—85. — Koruza: bč., sr. žel. prompt 93—95, bč. za avgust 95—97, bč. kanal ladja 99—101, bč. ladja Donava in Tisa 101—102. — Orobci: bč. 80—82.50. — Tendence neizpr. Promet 98 vag.

Živina

Dunajski prasiči sejem 17. julija. Prignanih je bilo 9.494 pršutarjev in 3.954 špeharjev, skupno 13.448 komadov, od tega iz Avstrije 7205, iz inozemstva pa 6243. Notirali so: špeharji L. 1.17—1.20, stari 1.10—1.16, kmetski 1.18—1.22, križani špeharji 1.18—1.25 in pršutarji 1.12—1.30 šil. za kg žive teže. Za pršutarje je bila tendenca živahna in so cene najboljših pršutarjev ter srednjih narasle za 5—6, slabših pa za 5—8 grošev pri kg, prvovrstni madjarski veleposelstniški špeharji so obdržali čvrste cene preteklega tedna, dočim so se ostali špeharji podražili za 2—3 groše.

V. balkanske igre

Še en mesec in pol in doživeli bomo velike praznike v naši lahki atletiki ter v jugoslovanskem sportu sploh. V. balkanske igre, katerih se udeležijo šest narodov Balkana, se vrše letos prvič v naši državi. Priredi jih Jugoslovanska lahkoatletičska zveza v Zagrebu v dneh 26. avgusta ter 1. in 2. septembra. Te dneve bo veliki stadion v Zagrebu pozornica borb najboljših atletov Albanije, Bolgarije, Grčije, Romunije, Turčije in Jugoslavije za prvenstvo Balkana v lahki atletiki, v temeljni grani vseh sportov.

Ze pet let zaporedoma so uživali atleti balkanskih držav veliko gostoljubnost Grkov, letos pa Jugoslavlani privikar vabimo vse balkanske atlete k nam. Vabimo tudi Grke, da se jim oddolžimo in da jim pokažemo, da moremo tudi mi izvesti organizacijo tako velike in reprezentativne sportne tekme, kakor so ravno balkanske igre.

Davna želja voditeljev naše lahke atletike, ki se obenem zahvaljujejo državi za izdatno podporo, se je uresničila. Voditelji in lahkoatletiki konaj čakajo velikih dni, da pred svojim občinstvom pokažejo svoje znanje in pripravljenost tako organizatorno kakor atletsko. O tej veliki lahkoatletiki prireditvi, ki zasluži vso podporo ne samo v vrstah sportnikov, temveč v vsej jugoslovanski javnosti, bomo še poročali.

Vabilo na V. balkanske igre. Krasen plakat, ki vabi balkanske narode na letošnje balkanske olimpijade v Zagreb v dneh 26. avgusta ter 1. in 2. septembra.

Naša lahka atletika na mogočnem pohodu

Preko zadnjih uspehov v jugoslovanski lahki atletiki pa ne smemo iti kar tako mirno, kakor je bilo to doslej običajno. Kajti naša lahka atletika se je prerila do tako odličnih rezultatov kljub temu, da se nanjo ni polagalo skoro nobene važnosti, kljub temu, da so pri večini klubov tako natečajevski rivali z lahkoatletskimi sekcijami, in kljub temu, da ni imela nobenih denarnih sredstev. Dobra volja in požrtvovalnost voditeljev, želena energija in idealizem posameznih atletov, to so činitelji, ki so privedli našo lahko atletiko do tako visoke stopnje. Majhen je bil kader teh idealnih fantov pred par leti, danes je pa to število močno naraslo in ž njim tudi kvaliteta. Kaj bi bilo, če bi lahko atletiko klubska vodstva tako propagirala in tako podpirala kakor na primer nogomet? Mi bi bili danes v tej sportni panogi brez dvoma vsaj srednjeevropska »klasa«. Ne samo, da se ni podpiralo delo lahkoatletskih sekcij, nasprotno, celo oviralo se je njihovo delo in to neredokrat in pri večini klubov, kjer imajo nogomet. S tem ne mislim delati nikake propagande proti nogometu, ampak hočem ugotoviti samo resnično dejstvo in pa ponovno opozoriti vse prizadete funkcionarje pri vseh klubih in nadrejenih instancah na to, da vsaj sedaj, ko vidijo take uspehe v lahki atletiki, katerim se ne čudi samo naša država, temveč tudi inozemstvo, popravijo to, kar so preje zamudili. Sedaj je najugodnejši čas za to, ko stojimo tik pred balkanskimi olimpijadi in pa pred svetovnimi olimpijskimi igrami, ki bodo že dve leti v Berlinu.

Uspehi v naši lahki atletiki so taki, da so celo beograjski listi, kjer se navdušuje občinstvo predvsem za nogomet, začeli posvečati veliko pažnjo tej sportni panogi v naši državi. Še več »Politikar« se celo zavzema za to, da je treba našim lahkoatletom, o katerih vemo, da živijo v zelo slabih razmerah, poskrbeti službe. Saj je vendar znano, da so ravno naši najboljši lahkoatletiki brezposelniki ali pa imajo tako slabo plačana mesta, da se ne morejo preživljati. No, in če so potem uspehi klubov temu taki, kakršne smo videli ravno zadnje dni, potem si lahko mislimo, kaj bi tak fant šele dosegel, ko bi imel službo in bi vsaj toliko zaslužil, da bi del svojega prostega časa lahko posvetil sportu, oziroma lahki atletiki.

Povsod na svetu stremijo za tem, da vzgojijo zdrav in krepak narod, kar pa se more zgoditi predvsem na ta način, da se vzgoji močan kader vrhunskih sportnikov, ki vodijo celo gibanje in ki zastopajo obenem tudi barve svoje domovine na mednarodnih tleh. Vse panoge so pri njih enakovredne, norda uživajo one, v katerih dosegajo boljše uspehe, kake privilegije, vendar se pa v splošnem lahko reče, da skrbijo za vse enako, najmanj, kar je, pa je to, da vse podpirajo. Samo pri nas ni tako. Edino nogomet je užival in še uživa zaupanje klubskih vodstev, zanj se je žrtvovalo vse, zanj se je moral dobiti potrebit denar, in če je šlo še tako trdo zanj. Nikomur ni prišlo in ne pride na misel, da bi morali nogometaši gojiti tudi lahko atletiko, če hočejo v svojem »šolstvu« dosegati kak poseben uspeh. Nasprotno. Celotno branilo se je sodelovanje v lahki atletiki, češ, to bo škodovalo uspehom v nogometu. Namesto, da bi delali roko v roki, kar bi bilo v korist i nogometu i lahki atletiki, smo se razdvojali in so bili celo primeri, ko sta se radi tega ustvarila v klubih dva, vseh zelo sovražna tabora: na eni strani nogometaši, na drugi

pa lahkoatletiki. Ne bom tukaj še enkrat pogreval naših starih napak, radi katerih trpi ves naš sport; dejstvo je, da je bilo tako in je še tako in da moramo drugače začeti, če hočemo priti kam naprej.

Mislim, da ni preveč, če trdim, da so nam naši lahkoatletiki pokazali pravo pot, in upam, da ni to nikaka domišljavost, če pravim, da moramo slediti njihovim stopinjam, če hočemo imeti lep sport, zdrav narod in končno tudi uspehe, ki nas bodo uveljavili doma in v tujini. Ob tej priliki bi še enkrat omenil krasno zmago Primorja v Bukarešti, lep uspeh naših desetbojev v Sofiji in najboljši jugoslovanski čas, ki ga je dosegel v maratonskem teku naš maratonec Šporn v Zagrebu. Če točneje pogledamo rezultate, vidimo, da sta Martin in Krevs najodličnejše zastopala barve Primorja in naše države v Bukarešti, Martin je postavil v skoku v višino s skokom 1.85 m nov jugoslovanski rekord, Krevs pa je izenačil rekord na 800 m, za katero progo je rabil 1:59.2. Tudi v štafetah na štirikrat 400 m in štirikrat 100 m je bil čas samo malo slabši od našega državnega rekorda. Dalje so bili na odlični višini uspehi Kovačič in A. Zorge. — Dr. Buratović (Concordia, Zagreb) pa je odlično zastopal naše barve v Sofiji. V desetboju je zboljšal rekord Kallaya; dosegel je 6715.46 točk ter zasedel drugo mesto za Bolgarom Dočevom. V skoku s palico pa je ob tej priliki postavil nov jugoslovanski rekord s skokom 3.55 m. — Prezreti ne smemo našega odličnega maratona Staneta Sporna (Mirija), ki je pred par dnevi postavil najboljšo jugoslovansko znamko v težkem maratonskem teku na 42.192 km, katero progo je pretekel v 2 urah 59 minutah. To so rezultati dolgotrajnega, vztrajnega in nesebičnega dela, ki so ga dosegli letos naši lahkoatletiki, ki nam jamčijo za kar najboljši uspeh na letošnji balkanski olimpijadi, ki se vrši v Zagrebu.

Glede na vse to imam samo eno željo: da klubi, sportne instance in drugi merodajni činitelji v naši javnosti, uvidijo, da je med sportnimi panogami lahka atletika ona sportna panoga, ki spada med najprimernejše telesne vaje za našo mladino, da je to ona panoga, ki zasluži največjo podporo, in končno tudi ona sportna panoga, v kateri bomo dosegli največje uspehe na mednarodnih tleh. Enakovrednosti z nogometom in malo več podpore od javnosti in naša lahka atletika bo zavzela tudi pri nas ono mesto, ki ji gre. I. K.—er.

Med našimi nogometaši...

Beograd, 17. jul. m. Jutri zvečer bo odbor tujakšnje nogometne zveze izrekel kazen radi znanih spopadov na nogometni tekmi med BSK in Hajdukom iz Splita. Od višine te kazni bo zavisen ves bodoči program mednarodnih nogometnih tekem kakor tudi izid tekem za državno prvenstvo, ker bi moral BSK v primeru visoke kazni še nadalje igrati z B skupino, mednarodne tekme bi pa seveda dočela odpadle.

★

Spominsko kolesarsko dirko je priredil klub Edelweis na progi Maribor—Fram—Rače—Hajdina—Sv. Miklavž v daljini 42 km. Zmagal je Čeh Ivan (Maraton) v 1:27.48, Grabec Ivan (Primorje, Ljubljana) 1:27.29, Sunko Josip (Maraton) 1:27.30, Kemperle Anton (Maraton) je imel defekt ter je 7 km prehodil peš. Dirka je zopet pokazala premoč maratonskih kolesarjev. Vodstvo dirke je bilo v rokah predsednika podzveze Markoviča ter klubskih funkcionarjev Lešnika in Halbwilla.

Medmestni teniški turnir Maribor : Zagreb : Gradec. V prireditvi ISSK Maribor, se je vršil v Mariboru medmestni teniški turnir Maribora, Zagreba in Grada. Bila je to elitna prireditev, ker so vsa tri mesta postavila na belo polje res svoje najboljšje moči. Za Maribor so se borili Hitzel, Leyrer, Bergant, Halbärth in Gasparin ter dami Lirzer in Voglar; za Zagreb so nastopili Pallada, Schäffer, Mitlić ter državna prvakinja gđ. Kovačeva; Gradec pa je poslal svoje reprezentanco, ki jo tvorijo stajerski prvaki Nierhaus, Peitler, Wernegg in prvakinja Stajerske gđ. Mallingner. — Zagrebčani so pokazali visoko stopnjo teniškega sporta ter so gladko odpravili Mariborčane in Gradčane. Proti Gradcu je zmagal Zagreb s 6:0, proti Mariboru z 9:0, nato pa je še Gradec premagal Maribor s 5:3.

LTTP. Stubenec. Današnja seja eksekutivne odbora. Prihodnja bo danes teden od 19 v posebni sobi restavracije Emona. Tajnik I.

SK Jadran poziva vse svoje nogometaše na strogo obvezni sestanek, ki bo v četrtak ob 19 na igrišču. Sestanek je zelo važen za sestavo moštva. Priprilje se s seboj svoje prijatelje, ki hočejo sodelovati v nogometni ali lahkoatletski sekciji. Ker se bo na sestanku došli čas treniranja za posamezne skupine in za nove člane, je dolžnost vseh članov, da se sestanka zanesljivo udeležijo. Člani, ki bi od sestanka neopravičeno izostali, bodo izključeni iz klubskega signuma. — Predsedstvo.

Brezgledar na Rakovniku. Da počivi zanimanje za nogometni sport med mladino, je g. ravnatelj Ivan Zajc na Rakovniku v Ljubljani podaril SK Korotan krasen prehodni pokal, za katerega se naj borijo vsi salajskijski sportni klubi. Letos se prvič izvede turnir za razpisani prehodni pokal, in sicer v nedeljo, 22. julija na igrišču SK Korotana. Sodelujejo sledeči klubi: Mladika iz salajskijskega mladinskega doma na Kočeljevem v Mostah, SK Korotan na Rakovniku, SK Juvencus iz mladinskega doma v Zagrebu in pa SK Sloza z Radne. Pokal preide v popolno last kluba, ki si ga bo osvojil pri zmagi. Zanimanje za pokal je v preteklih dveh tednih čelo razstavljen v izloženem oknu trgovine gđine Minko Bregantove na Dolenski cesti.

Sportni klub Tržič. Klubski žakovski turnir SKT je bil zaključen pretekli teden. Prijavljenih je bilo 10 udeležencev, 2 gospoda sta se turnirja udeleževala celo od oddajene vasi Križe, Tabela tretjega igralnega večera je razvrstila igralce na dve skupini, kateri je delila precej zvezojoč mejo. Slabša ni prišla veliko v postev; koristi turnirja je imela pač v nekaj pomembnih vzorih kombinacij izsiljenih zmag boljših igralcev. — Vse nekaj drugega je pa nudila boljša skupina, ki je imela petočlana, žilavo borbenost ob ostru konkurenci, kar nam dokazujejo rezultati. Od doseglih devetih točk je dosegel Stale Ludovik 8 in pol točk ter s tem prvo, nagradno mesto, drugo mesto je zasedel Dacur Rudolf s 6 in pol točkami, tretje mesto pa si delijo Seljak Anton, Baltezar Vilko in Safovce Janke s 6 točkami. — V bodoči sezoni namerava klub prirediti medmestni turnir z okoljskimi klubi, kar razpolagajo z dobrih igralci.

★

FISINE smučarske tekne se vrše prihodnje leto v Visokih Tatrah na Češkoslovanskem. Prav zadnje dni so se vršili razni dogovori med merodajnimi činitelji v CSR glede priprav za te tekne. Glede skakalnice so se tako odločili, da ne bodo gradili nove, temveč bodo staro preuredili, da bo dopuščala skoke nad 70 metrov. Poleg tega bo skakalnica opremljena z najmodernejšimi napravami. Imela bo amfiteatralno napravljene tribune za tisoč sedežev in 10.000 stojšč; na obeh straneh pa bo lahko gledalo še 5000 ljudi. Skakalnica bo imela električno vzpenjačo za smučarje, telefon, kabine za radio, avtomatični kazalec za daljavo skokov itd. Pod skakalnico bodo gorke sohe in veliki šotari za primer slabega vremena. Seveda bo posebno skrbno pripravljeno za pošto službo (telefon, brojčar), saj pričakujejo tedaj najmanj 100 poročevalcev iz vsega sveta. Glavni poročevalski stan bo v Strbske Pleso. Za prireditve bodo izdali posebne poštne znamke.

Naznanila

Ljubljana

1 Nočno službo imata lekarni: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6, in mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

Drugi kraji

Dramatični odsek »Pevskega društva Sneberje-Zabrova« vabi dne 29. julija ob 16 vse prijatelje narave in dramatike k drami »Čarški sel«, ki jo vprizori na prostem v gozdu zraven »Pevskega doma«.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Sreda, 18. julija: 12.15 Reprodirane operne arije (2.45 Poročila 13.00 Čas, češka lahka glasba na ploščah 13.30 Spomini s poti (g. Peterlin Petruska) 13.30 O vseh (g. Frane Trseglav) 13.30 Havajske gitare v produkciji 13.30 Literarna ura: Pregled revij (g. Podbevšek) 20.00 Srečna pred vrati Radijska opereta: priredil in uglašil g. Anton Balatka 22.00 Čas, poročila 22.15 Citraški in mandolinistični orkestri (na ploščah).

Četrtek, 19. julija: 12.15 Pesmi iz našega juga (plošče) 12.45 Poročila 13.00 Čas, reproduc. slov. nar. pesmi 18.00 Mali jazz, Vojko in Bibi Prelovec 18.30 Tipi žene v romanu Turgenjeva (Topolavec Marija) 19.00 Plošče po željah 19.30 Recitacijski večer (za. Nada Oberigner) 20.00 Preno iz Beograda 22.00 Čas, poročila 22.15 Debussy: Nocturni (reprodukcija).

Drugi programi:

SREDA, 18. julija. Beograd: 19.10 Radijski orkester 20.00 Preno iz Ljubljane — Zagreb: 20.00 Preno iz Ljubljane — Dunaj: 16.35 Iz operet 17.50 Montevidjeva glasba 19.40 Vojaska godba 21.15 Ob 25 letnici smrti Desl. v. Liliencrona — Budimpešta: 18.00 Klavirska glasba 19.10 Salonska glasba 20.15 Opera »Boheme«, Puccini — Milan: 20.45 Igra — Rim: 20.45 Opera »Isabelle«, Mascagni — Praga: 19.10 Stralska godba 20.30 Neruda in češko gledališče 21.15 Komorna glasba — Varšava: 19.15 Violinska glasba 20.12 Plošče 21.12 Pesmi 21.30 Klavirska glasba — Monakovo: 21.00 Večerni koncert — Frankfurt: 21.00 Komorna glasba — Lipsko: 20.30 Zabavni koncert — Bratislava: 21.00 Zabavni večer.

DOBER TEK JE ZNAK ZDRAVJA.

Čim pa opazite pri otrocih ali odraslih, da jim jed ne prija, da niso dobre volje, je to znak nerazpoloženja. Ne boste storili napak, ako jim daste takoj v malo vode ali mleka prašek »Magna«. »Magna« čisti prijetno, brez bolečin. »Magna« osvežuje. Za izboljšanje otrok majhno, odrasli veliko žlico.

»Magna« prašek se dobi v vseh lekarnah. Zavoječek 4 Din.

(Reg. S. br. 4788/32)

KUBANY-JEV MATE ČAJ

hrani ter krepi živce in mišice. Pospušuje prebavo, delo apetit, regulira delovanje srca in ledvic. Kdor ga redno pije, se mu ni bati ne gladi ne revme. Dobi se v vseh lekarnah v originalnih zavojčkih po 15 Din, ali pri zastopstvu: Lekarna Mr. Milivoj Leustek, Ljubljana, Resljeva c. 1, ako pošljete vnaprej Din 15.—. Sportniki, turisti, lovci, nogometaši: pijte ga redno!

Plise za volane v različnih gubah

Specielni entel oblek, volan, šalov itd.

Ažuriranje — prediskanje.

Vezenje monogramov, zaves, perila.

Navadn lin entel vložkov in čipk. — Hitro, fino in poceni!

Matek & Mikeš, Ljubljana (poleg hotela Strkelj)

GRITZNER

POKROMANA KOLESA

Najboljši šivalni stroji »ADLER« in »GRITZNER« po izredno nizkih cenah samo pri trvdki

JOSIP PETELINC - LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika, za vodo.

Večletna garancija! Ponk v umetnem vezenju brezplačno! Telefon št. 2913.

Simončič Maks:

Galicija

22

Česnik je ves divji:

»Le kaj jim je storila ta uboga živa, da jo tako pretepa? Pa jim povej to — tem mulcem madjarskim, ki ne znajo drugega jezika kot tisti svoj zmešani hindr-hondr«.

»Ti si moral biti pa res čuden mesar,« se poročuje Bogataj. »Kako si pa prodajal meso, če nisi živali prej zaklal?«

»Tele zagamano! Klati in trpinčiti pač ni vseeno. Kadar boš kupil par poštenih, da ti bo duša na vseh koncih uhajala iz telesa, boš lahko sam presodil, kdo izmed naju je imel prav.«

Mimo nas drvi kolona avtomobilov. Spet ranjenci. Ležijo in sedijo drug poleg drugega, onesnaženi z blatom in krvjo, ki se jim lepi po obrazu, rokah in obleki. Med njimi so tudi mrtveci. Odlagajo jih za vasio, kjer so zanje že izkopani skupni grobovi. Trideset in še več jih zmečejo v eno jamo, posujejo jih s klorovim apnom, navrh namečejo plast zemlje — in pogreb je opravljen.

Habič, ki ee je ves čas motovilil nekje za vasio, jo počasi maha proti nam s cigareto v ustih. Zadovoljno se reži in puha goste oblake dima skozi raztegnjene nosnice, kakor da posnema lokomotivo.

»Kje zlomka si jo etaknil?« ga vprašuje Zgur

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; žentovanjski oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka pečilna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Vabilo

na izredni občni zbor Osrednje vinarke zadruge za Jugoslavijo r. z. z o. z. v Ljubljani, ki se bo vršil v četrtek 26. julija 1934 ob 6 zvečer v pisarni Kongresni trg 2, po sledečem

dnevem redu:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobritev računskega zaključka za prvo polletje 1934.
3. Slučajnosti.

V slučaju nezadostne udeležbe (§ 17 pravil) se vrši občni zbor pol ure kasneje in je sklepčen pri vsaki udeležbi.

Načelstvo.

Službodob

Kuharica

samostojna gospodinja — srednjih let — se sprejme takoj ali avgusta. Ponudbe podružnici »Slovenca« Celje št. 8028. (b)

Vajenci

Trgovskega vajenca

s primerno šolsko naobrazbo, sprejme trgovina železnice. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 8033. (v)

Steklena stena

4,5 x 2 m, lepo izdelana, z neprozornim steklom, za pisarno, in 4,5 x 1 m lesena ograja, za isto uporabo — poceni naprodaj. Tomšič, Polhov gradec, (l)

Ia. hruške, jabolka

debela, kg. 3.50 Din, slive spinglje 3 Din, kumare 2.75 Din, paradižniki 3.50 Din. v košarah po 35 kg razpošilja franco vsaka postaja G. Drechsler, Tuzla. (l)

Kupimo

Srebrne krone

staro zlato in srebro kupuje RAFINERIJA DRAGIH KOVIN — Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod s Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Dirkalno kolo

rabljeno, kupim. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8062. (k)

Seno

lansko, sladko in polsladko, ali letošnje, dobava avgusta, kupim. Ponudbe pod »Dobro blago« 8095 na podružnico »Slovenca« v Celju. (k)

Denar

Droben oglaš v »Slovenca« posvetilo ti hitro prodaja; če že ne z gotovim denarjem pač kupca ti s knjižico da.

Bančno-kom. zavod v Mariboru

kupi takoj hranil. knjižice Mestne hranil., Celje, Banovinske hranilnice, Celje.

Okrajne hranilnice, Slovenjgradec. Okrajne hranil., Konjice. Okrajne hranilnice Sl. Bistrica — ter izplača takoj v gotovini po najboljši ceni. (d)

Vabilo

na ustanovni občni zbor »Zadrzne kleti«, reg. zadruga z omejeno zavezo v Ljubljani, ki se bo vršil v sredo, dne 15. julija 1934 ob pol 6 popoldne na Kongresnem trgu št. 2, vhod v veži, desno.

Dnevni red:

1. Volitev načelstva.
2. Volitev nadzorstva.
3. Slučajnosti.

Načelstvo.

Hranilno knjižico

Ljudske posojilnice, z vlogo 16.000 Din prodam proti gotovini. Ponudbe na upravo »Slov.« pod šifro »Ljudska« 8073. (d)

Posvetva

Hiša

naprodaj s trgovskim lokalom v večjem mestu v Sloveniji. Ponudbe pod: »Ugodno« 7916 na upravo »Slovenca«.

Nova hiša

2 sobi, kuhinja in pritlikline, z lepim vrtom, naprodaj tudi za hranilne knjižice. Poizve se v Mariboru, Vrtna ulica št. 12, pisarna. (p)

Obrt

Fotomayer

Maribor, Gosposka ul. 2. Dragi časi: ceneno slikanje! Za legitimacije in brzoslikanje — takoj! — 6 autofot 15 Din.

Pohištvo

Spalnice

moderne, iz orehove koranine, pleskane in kuhinjske oprave ter drugo pohištvo dobite najceneje pri Andlovic, Komenskega ulica 34. (s)

Moderna spalnica

nova, s peiho in ogledalom, naprodaj za 1800 D. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 8082. (s)

Razno

Splitska trvdka

dobro fundirana, prevzame glavno zastopstvo ali komisijsko skladišče od večjega, solidnega podjetja katerekoli stroke. Dopise upr. »Slovenca« pod »Zaupnik je tu« 8067. (r)

Berite

»Slovenca«

in oglašujte v njem!

ZAHVALA. Za vse številne pismene in ustne dokaze iskrenega sočutja, ki sem jih prejel ob bridki izgubi moje predrage in nepozabne soproge, gospe

MARIJE TENENTE

se tu najtopleje zahvaljujem. Vsem darovalcem prekrasnih vencev in cvetja, katero je pokojnica tako ljubila, moja globoka zahvala. Posebna zahvala pa prečastiti duhovščini, pevskega društvu Krakovo-Trnovo za globoko segajočo petje, in vsem onim, ki so pokojnico v tako častnem številu spremili na njeni zadnji poti.

Rudolf Tenente, soprog.

ZAHVALA

Za premnože izraze sočustvovanja in tolažbe ob prerani in bridki izgubi našega sina, soproga in brata

JANKOTA KOŠCE

kontrolorja drž. železnice

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem najprišrenejšo zahvalo. Vsem darovalcem vencev in cvetja izrekamo najtoplejšo zahvalo. Posebno zahvalo smo dolžni g. dr. Debevcu za vso požrtvovalnost in tolažbo v zadnjih trenutkih življenja, dalje vsem njegovim stanovskim tovarišem za njihovo požrtvovalost in veliko ljubezen, vsem pevcem za krasne, v srce segajoče žalostinke, enako tudi č. duhovščini. Nadalje se zahvaljujemo T. K. S. iz Ljubljane in Jesenic za poklonjene vence in spremstvo na zadnji poti, in g. prof. Ravnikarju za tople poslovilne besede. Zahvaljujemo se vsem, ki so na katerikoli način počastili spomin pokojnika ter vsem onim, ki so v tako častnem številu spremili draga pokojnika na zadnji poti.

Ljubljana, dne 16. julija 1934.

ZALUJOČI OSTALI

Zahvala

Vsem, ki so ob prebridki izgubi naše blage matere, gospe

Serafine Sajovic

sočustvovali z nami, jo spremili na njeni zadnji poti in ji poklonili obilo prekrasnega cvetja, izrekamo najtoplejšo zahvalo.

Globoko žalujejoči rodbini

dr. Sajovic in dr. Windischer.

Zahvala

Vam vsem, ki ste nas ob težki izgubi našega nepozabnega očeta, starega očeta, tasta, brata, strica in svaka, gospoda

Josipa Rebeka st.

ključavničarskega mojstra in meščana ljubljanskega

tolažili in počastili njegov spomin navzlic slabim vremenskim prilikam, da ste ga spremili v tako častnem številu na njegovi zadnji poti, najlepša in iskrena zahvala. Posebno čutimo dolžnost zahvaliti se vsem darovalcem vencev, zastopstvu Ljubljanskega Sokola, Zbornice TOI g. predsedniku Jelačinu in gg. tajnikom, g. županu dr. Pucu in gg. občinskim svetnikom, Obrtniškega društva, Obrtniškega vajenskemu domu z g. častnim predsednikom Turkom in članstvu, Okrožnemu odboru obrtniških združenj in Bolniški blagajni samost. obrtnikov z gosp. Pristouvom, Združenju ključavničarjev z g. Martinčičem, Kat. društvu rokodelskih pomočnikov s preds. preč. g. kanonikom Strojcem, odposlanstvu Prostov. gasil. društva, uradništvu OUZD, krajevni organizaciji JNS Mestni trg in Strelnemu društvu Sigurnost. Končno naša topla zahvala gg. pevcem Združenih pevskih zborov za petje ganljivih žalostink ter. gg. Krapežu, kanoniku Stroju in Igljiču za tolažilne govore ob grobu.

Iskrena hvala!

Ljubljana, dne 17. julija 1934.

ZALUJOČI OSTALI

zбудil. Če je moral na potrebo, je javkal in stokal, kakor da mu vsaka stopinja povzroča nepopisne bolečine.

Ze osem ur smo na potu in še se ni popolnoma streznil. Ko smo jutraj odhajali, je kričal in razsajal, da je privabil celo starega. K sreči so razgrajala pravčasno odvekli v hlev, kjer se je nekoliko umiril, drugače bi jih bil izkupil.

»Toliko vode sem mu skupaj vnosil, kolikor sem jo le mogel dobiti, pa je vso požlamlpal,« nam pripoveduje Strgulc. »Se zdaj lahko slišite, kako mu plajha v trebuhu.«

Habič mu ne odgovarja. Govorjenje mu baže povzroča prehuho žejo. S povešeno glavo se vleče naprej in tiho momlja nekaj sam v sebe.

Vasi, mimo katerih korakamo, so še obljudene in s polja in njiv pobirajo ljudje zadnje pridelke. Nekaj jih stoji tudi ob cesti. V vseh žepih imajo skrite steklenice z žganjem, katerega nam ponujajo, kadar ni častnikov v bližini. Cene so oduške, toda nihče se za to ne zmeni, kajti najvekrat je tudi za denar težko kaj dobiti.

»Sama ničvredna pakaza to od okoli,« zabavlja Zgur. »Navihanci, da jim ne najdeš para. Le poglejte! Skoro nad vsakimi vrati visi cesarjeva podoba, ali pa Srce Jezusovo in Marijino. Ko pa mi odidemo in zavahajo Moskale, pa brž vse v kot, namesto njih pa obesijo ruske ikone in carja in druge takšne ruske čucke na vrata. Sam sem videl to na lastne oči.«

koj privoščil, potem sem se šele razgledal po notranjosti. Rečem ti: nebeško! Postelje kakor pri najtinejši gospodi. Če se skobacaš vanje, se ti zdi, kakor bi te angelčki pozibavali. Ogledal sem si skoro polovico gradu, pa me je nazadnje premagala žej. Mislim sem si: kjer je meso, bo gotovo tudi pijača. Res, nisem se zmotil. Kakor vojaki pri paradi so stale steklenice druga poleg druge v kleti. Še zdaj ne razumem, kako je mogoče, da jih ni moj nos takoj zavohal. Dvema sem zavil vratove, druge sem pa pustil za nocojšnjo požrtijo. Pogledam ga, če se norčuje, pa vidim, da mu je hoja res dokaj nerodna. Tudi obrz ima ves zaripel. Sveti se mu kakor zrel paradižnik.

»No, kaj praviš k vsemu temu?« me vpraša čez nekaj časa. »Mislim, da je bila Kolumbova Amerika figa v primeri z mojo najdbo. Drevi jo mahnamo tja. Pa nas ne sme biti preveč, da se stvar ne raznese. Jaz, ti, Zgur, Strgulc in morda še Škočir, Manfreda in Bogataj. Kovaču sem tudi rekel, pa si ne upa, ker bi ga naš stari pogrešal. Mu bomo kar semkaj prinesli, zato nas bo pa on poklical, če bi prišlo slučajno kaj vmes. Tudi drugim damo lahko nekaj gnjati, saj jim ni treba obesiti na nos, kje smo jo ujeli.«

Zadnji štirje dnevi so minili kakor v snu. Najbolje jih je izkoristil Habič, ki se skoro ves čas ni gnil s postelje. Obložil se je s steklenicami in gnatio, da je imel vse takoj pri rokah, ko se je

in z očmi in ustmi požira dim, ki se valji iz Habičevih nozdrvi.

»Z neba mi gotovo ni priletela,« se košati Habič, videč naše poželjive poglede. Tudi meni se je prileglo ležati in lenuhariti, pa sem se še o pravem času spomnil, kako nam je učitelj zmerom pridigoval, da je rana ura zlata ura, Pa se nisem urezal, kakor vidite!«

Nihče mu ne ugovarja, kajti skoro vsak izmed nas bi bil rad deležen blagodejnega vonja njegove cigarete. Habič to dobro ve. Posmehljivo se razkorači pred nami in izpljune čik, da održi v velikem loku čez naše glave. Nato seže z graciozno kretnjo španskega granda v notranji žep svoje umazane in razcepana suknje ter privleče iz njega škatljo cigarete, katere začne deliti med nas »da bomo imeli vsaj pet minut zamašene gobce.«

»Sunil sem jih tri škatlje z voza,« mi pripoveduje apotoma, in bi jih bil še več, pa je — na vozu sedel tudi krapar. Nahrulil me je kakor psa še za te tri, zato sem jo kar ročno pobrisal. Ko sem jo mahal zadaj za vasio, sem pa staknil še nekaj boljšega. Nekakšen gradič. Hotel sem si ga natančneje ogledati. Sprva nisem mogel noter, ker so okna zamrežena, vrata pa iz hrastovine in zaklenjena. Nazadnje sem pa le staknil tik pri tleh na zadnji strani vrata, skozi katera sem se zmužnil v klet. Hej, kaj vse je tam notri! — Zaboji, polni jaje, pa tudi prekajene meenine visi še precej pod stropom. Nekaj teh dobrot sem si kar